

Sundhedsstyrelsen

Center for forebyggelse

*Evaluering af lov om røgfri miljøer i
offentlige lokaler*

Indhold

Side

1. Indledning	1
1.1. Baggrund og formål	1
1.2. Evalueringens målgruppe og metode	4
1.2.1. De anvendte spørgeskemaer	5
1.2.2. Deltagelse i undersøgelserne	5
1.2.3. Repræsentativitet	5
1.2.4. Usikkerheder	6
1.3. Rapportens videre disposition	6
2. Undersøgelse blandt daginstitutioner	9
2.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål	9
2.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse	11
2.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning	13
3. Undersøgelse på skoleområdet	17
3.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål	17
3.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse	21
3.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning	23
4. Undersøgelse på klubområdet	27
4.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål	27
4.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse	31
4.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning	32
4.4. Tilladelse til afvigelse fra reglerne i den ny rygelov	35
5. Udviklingen fra før lovens ikrafttræden til i dag	37
5.1. Daginstitutionsområdet	37
5.2. Skoleområdet	41
6. Resultater på tværs af de omfattede områder	43
6.1. Lovens virkning set på tværs af institutionsområder	43
6.2. Lovens positive og negative konsekvenser	45
6.3. Fremtidige tiltag til sikring af lovens fortsatte virkning	45
7. Undersøgelse blandt kommuner - Tilladelse til afvigelse fra reglerne i den ny rygelov	47

1. Indledning

I denne rapport præsenteres resultaterne af en række spørgeskemaundersøgelser, som er gennemført i forbindelse med **evaluering af virkningen af loven om ændring af loven røgfri miljøer i offentlige lokaler** – herefter den ny rygelov. Evalueringen er foretaget af PLS RAMBØLL Management i samarbejde Sundhedsstyrelsen i efteråret 2002.

Dataindsamlingerne er hovedsageligt gennemført som postale spørgeskemaundersøgelser – i alt 3 undersøgelser. Endelig er en enkelt undersøgelse gennemført som en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse.

1.1. Baggrund og formål

Siden 1. januar 1996 har kommunalbestyrelser og amtsråd skullet fastsætte regler om røgfri miljøer på kommunale og amtskommunale arbejdspladser og sygehuse, i kommunale og amtskommunale uddannelsesinstitutioner, dag- og døgninstitutioner, transportmidler og lignende samt i kommunale og amtskommunale lokaler, hvortil offentligheden har adgang.

Med vedtagelse af lov nr. 1313 af 20. december 2000 om ændring af lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende er der bl.a. indført skærpede regler om tobaksrygning i kommunale dag- og klubtilbud, fritidsklubber samt døgninstitutioner m.v. for børn og unge. Samtidig er lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende udvidet til også at omfatte institutioner i de tilfælde, hvor en myndighed har indgået aftale med andre uden for staten, amtskommune eller kommune om at udføre sociale opgaver over for børn og unge for myndigheden.

Formålet med de nye regler i lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende er at forebygge, at børn og unge begynder at ryge samt at børn og unge udsættes for passiv rygning. Loven indeholder derfor forbud mod tobaksrygning for børn i sociale institutioner for børn og forbud mod, at ansatte og andre voksne i sociale institutioner for børn og unge ryger i børns og unges nærvær.

Lov nr. 1313 af 20. december 2000 om ændring af lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende fastsætter således bl.a. regler om:

1. Tobaksrygning for børn i kommunale dag- og klubtilbud, døgninstitutioner og lignende for børn, hvor den største del af børnene er i 13-14 års alderen og nedefter, jf. § 2 b, stk. 1,
2. Tobaksrygning for andre personer, dvs. ansatte og andre voksne, i sådanne institutioner, jf. § 2 b, stk. 2,
3. Tobaksrygning i kommunale dag- og klubtilbud, døgninstitutioner og lignende for unge i 15-16 års alderen og opefter, jf. § 2 b, stk. 3.

Ad 1) Tobaksrygning er ikke tilladt for børn i kommunale dag- og klubtilbud, døgninstitutioner og lignende institutioner, hvor den største del af børnene er under 15 år, dvs. 14 år og yngre, jf. § 2 b, stk. 1. I sådanne institutioner gælder der således forbud mod tobaksrygning for samtlige børn og unge i institutionen. Det vil sige, at unge fra 15 år og opefter, som måtte opholde sig i institutionen, heller ikke må ryge i institutionen. Der er ikke mulighed for at fravige rygeforbudet på disse institutioner.

På døgninstitutioner skal "institutionen" dog forstås som de fælleslokaler, hvor børnene opholder sig sammen. I de tilfælde, hvor børnene bor og modtager undervisning på institutionen, gælder forbudet i § 2 b, stk. 1 mod tobaksrygning alene i undervisningslokaler og lignende, men ikke i mere private rum. Det vil fx sige, at børnenes egne værelser ikke er omfattet af loven.

Ad 2) For andre personer kan tobaksrygning i kommunale dag- og klubtilbud, døgninstitutioner og lignende institutioner, hvor den største del af børnene er under 15 år, tillades af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet i lokaler, hvor andre ikke ufrivilligt udsættes for passiv rygning, og som ikke er bestemt til at blive benyttet af børnene, jf. § 2 b, stk. 2.

Ved andre personer forstås personale, forældre og andre voksne, som i kortere eller længere tid opholder sig i institutionen. Det betyder fx, at en forælder, som afleverer eller henter sit barn i institutionen, ikke må ryge i de lokaler, som er bestemt til at blive benyttet af børnene. Der bør heller ikke ved forældreaftener ryges i de lokaler, hvor børnene skal opholde sig dagen efter.

For så vidt angår et rygelokales indretning, er det ikke afgørende, om et lokale bliver benyttet af både voksne rygere og ikke rygere. Det afgørende er, at lokalet ikke bliver benyttet af børnene. En institution er således ikke forpligtet til at indrette et særligt rygerum for rygerne. Dog bør et fællesrum, hvori tobaksrygning er tilladt, indrettes på en

sådan måde, at det ved effektiv udluftning kan sikres, at ingen ufrivilligt udsættes for passiv rygning.

Det skal imidlertid samtidig sikres, at udluftning af et lokale, hvori der ryges, ikke er til gene for børnene. Døren til et lokale, hvor der ryges, skal være lukket.

Ad 3) Tobaksrygning kan af kommunalbestyrelsen og amtsrådet tillades i kommunale dag- og klubtilbud, døgninstitutioner og lignende institutioner, hvor den største del af børnene er 15 år og ældre, i særskilte lokaler, hvor andre ikke ufrivilligt udsættes for passiv rygning.

Tobaksrygning kan således tillades i institutioner for unge, hvor hovedparten af de unge er over 15 år. Tilladelsen kan omfatte såvel de unge som personalet og andre voksne, der opholder sig i institutionen. En eventuel tilladelse gælder alle institutionens børn og unge, altså også børn under 15 år, som måtte opholde sig i institutionen.

I de tilfælde, hvor det besluttet at tillade tobaksrygning i institutionen, bør der af hensyn til de børn og unge, som ikke ønsker at ryge, indrettes særskilte lokaler for rygerne. Det skal være muligt for unge mennesker at frekventere fx en ungdomsklub, uden at de ufrivilligt bliver udsat for passiv rygning.

På døgninstitutioner skal "institutionen" dog forstås som de fælleslokaler, hvor de unge opholder sig sammen. Kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal således forholde sig til, om børn og unge må ryge i fælles rygerum på døgninstitutioner og lignende institutioner. Der bør her tages særligt hensyn til de specielle forhold, der kan karakterisere døgninstitutioner og deres beboere. Private rum er således ikke omfattet af loven.

På denne baggrund er der gennemført en evaluering, som gør status på implementeringen af loven. Det er sket ved at undersøge følgende overordnede spørgsmål:

- I hvilken udstrækning lovens hensigt med at sikre, at børn ikke udsættes for røg og at forebygge, at de begynder at ryge, er blevet opfyldt.
- Hvilke positive og negative aspekter, der har været efter lovens indførsel.
- I hvilket omfang der er behov for yderligere initiativer for at sikre røgfri miljøer på de pågældende institutioner og at understøtte, at børn ikke begynder at ryge.

1.2. Evalueringens målgruppe og metode

Evalueringens målgruppe er dels alle daginstitutioner, skoler, og fritids- og ungdoms-klubber, dels samtlige kommunale skoleansvarlige i de danske kommuner. I tabellen herunder fremgår totalpopulationerne og undersøgelsesernes stikprøver i de relevante målgrupper.

Tabel 1.1 *Daginstitutioner, skoler og fritids- og ungdomsklubber i Danmark*

Undersøgelsesgruppe		Total i Danmark		Bruttostikprøve	
		Antal	Procent	Antal	Procent
Daginstitutionsområdet	Vuggestuer	700	7	250	5
	Børnehaver	3.000	29	1.000	19
	Aldersintegrerede institutioner	1500	15	750	15
Klubområdet	Fritidshjem	2.000	19	1.000	19
	Fritidsklubber for unge	850	8	500	10
Skoler	Skoler (kommunale, privat- og efterskoler)	2.250	22	1500	29
		10.300	100	5.150	100
Kommunale skolechefer	Kommunale skolechefer	275	100	275	100

Kilde: Dunn & Bradstreet og Købmandsstandens Oplysningsbureau (2002)

Der er foretaget udtræk på alle landets relevante institutioner fra Købmandsstandens Oplysningsbureau - CD-Direct, en database med oplysninger på alle danske private og offentlige virksomheder, organisationer mv. Der er i alt udsendt spørgeskema til 5.150 institutioner – fordelt på de overordnede målgrupper herover. Svarpersonen i den enkelte institution er, såfremt det er muligt, institutionens leder.

Undersøgelserne er som nævnt hovedsageligt gennemført som postale spørgeskemaundersøgelser, hvilket har følgende årsager:

- En forventet positiv holdning blandt institutionerne til undersøgelsens formål, hvilket betyder, at der kan forventes en relativ høj svarprocent
- En række spørgsmål, som bedst besvares, hvis respondenter får tid til at overveje sit svar.

Undersøgelsen blandt kommunale skoleansvarlige er gennemført som en e-mailadministreret, internetbaseret undersøgelse. Dette skyldes dels god erfaring med denne type undersøgelse blandt denne gruppe af respondenter, og at det har været muligt at kontakte de relevante personer via e-mail. Dels kan en sådan undersøgelse gennemføres med relativt få omkostninger på ganske kort tid.

1.2.1. De anvendte spørgeskemaer

Som førnævnt er der i forbindelse med evalueringen gennemført fire spørgeskemaundersøgelser i de grupper, som fremgår af tabellen på foregående side. Skemaerne, som blev anvendt i undersøgelsen, er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem PLS RAMBØLL og Sundhedsstyrelsens Center for forebyggelse.

1.2.2. Deltagelse i undersøgelserne

Undersøgelserne blev som nævnt gennemført som postale spørgeskemaundersøgelser. 10 dage efter modtagelse af spørgeskemaet blev der udsendt en skriftlig rykker til de institutioner, som på det tidspunkt ikke havde returneret spørgeskemaet.

Ved igangsættelsen af dataanalyserne var der modtaget 3.157 skemaer, hvilket svarer til en svarprocent på ca. 63%. Der kan ikke udledes noget om årsagen til, at 37% ikke har ønsket at bidrage til undersøgelsens resultater.

I tabellen herunder ses fordelingen på deltagelsen på de forskellige institutionstyper.

Tabel 1.2 Deltagelse på områdeniveau

Undersøgelsesgruppe	Nettostikprøve		Besvarelser	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Daginstitutionsområdet	1.951	39	1.302	67
Klubområdet	1.440	29	755	52
Skoleområdet	1.631	32	1.100	67
I alt på de berørte områder	5.022	100	3.157	63
Kommunale skolechefer	275	100	147	53

1.2.3. Repræsentativitet

Stikprøvernes repræsentativitet er testet ved at sammenholde stikprøvernes fordeling på institutionstype med fordelingen i populationen. Resultatet af disse tests viste, at integrerede institutioner i undersøgelsen blandt daginstitutioner har deltaget i højere grad end de øvrige institutionstyper indenfor daginstitutionsområdet. På baggrund af testudfaldet har PLS RAMBØLL undersøgt, hvorvidt en vægtning, så stikprøven bliver repræsentativ mht. institutionstype, medfører væsentlige forskelle i resultaterne. Det er ikke tilfældet, hvorfor PLS RAMBØLL har valgt at afrapportere resultater på grundlag af uvægtede besvarelser, som dermed vurderes at være af en sådan karakter, at resultaterne kan siges at dække alle danske institutioner på daginstitutions-, skole- og klubområdet.

1.2.4. Usikkerheder

Selvom der i denne undersøgelse er tale om en relativ stor stikprøve, er det ikke ud fra stikprøven muligt at sige noget helt sikkert om hele populationen. Den usikkerhed, der er forbundet med de enkelte resultater af undersøgelsen, afhænger blandt andet af stikprøvens størrelse, som i denne undersøgelse kan variere fra spørgsmål til spørgsmål på grund af springordrer i spørgeskemaet.

I nedenstående tabel er opstillet statistiske usikkerheder ved forskellige stikprøvestørrelser. Usikkerhederne er beregnet ved 50% andele, idet usikkerheden her er størst. Konfidensniveauet er 95%.

Tabel 1.3 *Statistiske usikkerheder i undersøgelsesresultater*

Stikprøvestørrelse	5.150	3.157	1.500	1.000
Andel	50%	50%	50%	50%
Usikkerhed i procent, +/-	1,0%	1,7%	2,0%	2,9%

Hvis for eksempel 50% af alle respondenterne i nettostikprøven svarer ja til, at personalet efter personens opfattelse grundlæggende vil støtte lovændringen, kan vi således ud fra ovenstående tabel se, at den sande andel af institutioner i hele populationen, som har denne opfattelse, med 95%’s sikkerhed vil ligge mellem 48,3% og 51.7%.

På de enkelte undersøgelser er usikkerheden 2,3% - 2,9%.

Ud over de rent statistiske usikkerheder vil der naturligvis være tale om andre former for usikkerhed, som er svære at sætte tal på. Folk kan have misforstået et spørgsmål eller kan have placeret et kryds forkert mv.

1.3. Rapportens videre disposition

Rapporten er disponeret i 7 kapitler. Kapitel 2, som følger umiddelbart herefter, indeholder resultaterne af den kvantitative spørgeskemaundersøgelse på daginstitutionsområdet. I de efterfølgende kapitler 3 og 4 findes resultaterne for henholdsvis skole- og klubområdet. Endelig ses så de tre undersøgelses resultater sammenlignet med tidligere gennemførte undersøgelser rettet mod samme målgrupper i kapitel 5. I kapitel 6 gennemgås resultaterne på de centrale spørgsmål, som går igen på tværs af de tre undersøgelser. I det afsluttende kapitel 7 vises resultaterne for den spørgeskema-

undersøgelse, som er gennemført blandt landets kommuner med henblik på at kortlægge udbredelsen af dispensationer til den ny rygelov.

I bilag findes resultaterne af det samlede datamateriale spørgsmål for spørgsmål – opdelt bl.a. på de centrale baggrundsspørgsmål. I bilag findes også supplerende specialkryds på data fra de enkelte undersøgelser.

Som bilag til rapporten findes yderligere spørgeskemaer og materiale udsendt til de involverede institutioner og kommuner.

2. Undersøgelse blandt daginstitutioner

I kapitel 2 gennemgås de overordnede resultater fra spørgeskemaundersøgelsen på daginstitutionsområdet. Undersøgelsen er gennemført blandt 2.000 tilfældigt udvalgte vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner – alle udvalgt fra købmandsstansens database over relevante institutioner.

Det skal bemærkes, at nogle respondenter har valgt at springe spørgsmål over, som burde være besvaret, hvilket også i nogle tilfælde er årsag til relativt store forskelle i antallet af svar på de enkelte spørgsmål. Ved de enkelte figurer er antallet af svar derfor angivet som (n=antal).

Spørgeskemaet er besvaret af i alt 1.302 institutioner, hvoraf 52% har angivet at være børnehaver, 36% er integrerede daginstitutioner, og 13% er vuggestuer. Spørgeskemaet er for langt den største del besvaret af institutionens leder eller dennes stedfortræder.

2.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål

I minimum 83% af de adspurgte daginstitutioner ryges udelukkende, hvor der ingen børn er. Heraf er 22% totalt røgfrie, 21% tillader kun rygning udendørs, og 41% tillader kun rygning indendørs, hvor der ingen børn er. 17% har andre rygeregler end de nævnte. I forhold til de andre typer institutioner, er der kun relativt få vuggestuer, der har indført totalt rygeforbud (12%). Under "Andre rygeregler" fremhæves særligt "rum" eller halvtag, som hverken er inden døre eller på legepladsen. Derudover svarer en stor andel i denne gruppe, at rygning foregår i et separat rygerum, som må formodes at være et rum, hvor børnene ikke opholder sig.

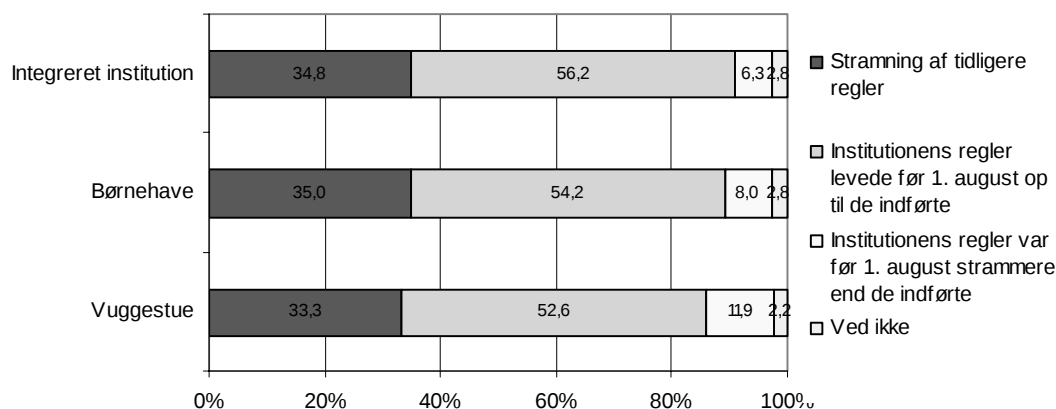
Figur 2.1 Hvilke regler gælder for rygning i institutionen? – Opdelt på institutionstype

		Hvilke regler gælder for rygning i institutionen?				Total
		Institutionen er totalt røgfri både indendørs og udendørs	I institutionen er der ingen rygning inden døre	I institutionen er der ingen rygning indendørs, hvor børn er	Andre rygeregler	Antal
Total	Total	22%	21%	41%	17%	1157
Hvilken type institution er du leder af?	Vuggestue	12%	23%	38%	27%	124
	Børnehave	26%	21%	40%	13%	544
	Integreret institution	20%	20%	42%	18%	369

Stort set alle institutioner (99%) angiver, at rygereglerne i høj grad eller i nogen grad overholdes af de ansatte. I lidt færre institutioner (90%) overholder forældre i samme grad rygereglerne, når de er sammen med børnene i institutionen. Samme fordeling fås, når der kigges på de enkelte institutionstyper.

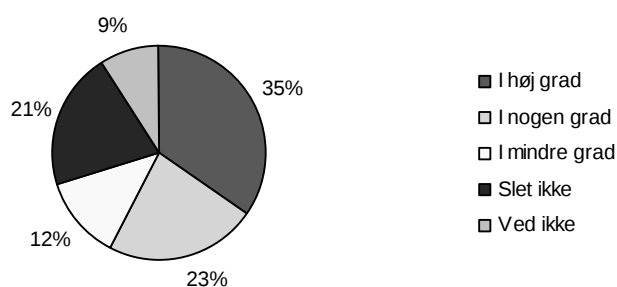
Indførelsen af den nye rygelov pr. 1. august 2001 har stort set betydet det samme for alle typer institutioner. Godt 60% af alle institutioner havde før den ny rygelov regler, der levede op til eller var strammere end de indførte. 1/3 måtte stramme deres tidligere regler som følge af rygeloven.

Figur 2.2 Har indførelsen af den nye rygelov pr. 1. august 2001 betydet ændringer af rygereglerne på institutionen? (n=1236)

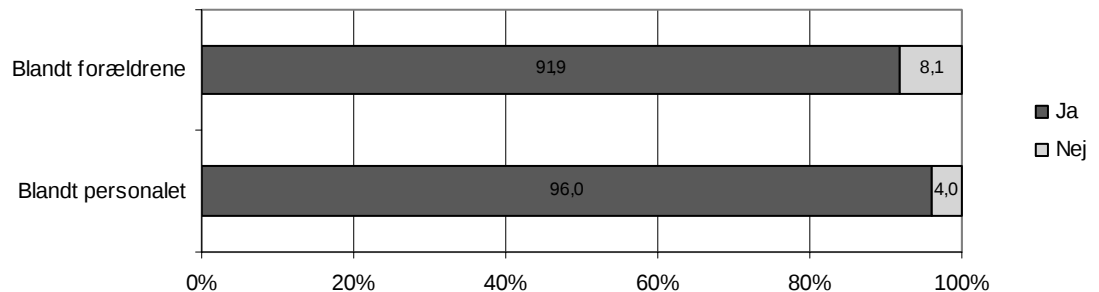
Lige godt halvdelen af de adspurgte daginstitutioner (58%) mener, at den nye rygelov har bidraget positivt til håndhævelsen af institutionens regler, mens 33% kun i ringe grad eller slet ikke finder, at loven har støttet håndhævelsen af reglerne. Igen er der ingen forskel på resultaterne, når man kigger på de enkelte institutionstyper.

Figur 2.3 I hvor høj grad har den nye rygelov støttet håndhævelsen af institutionens rygeregler? (n=1199)

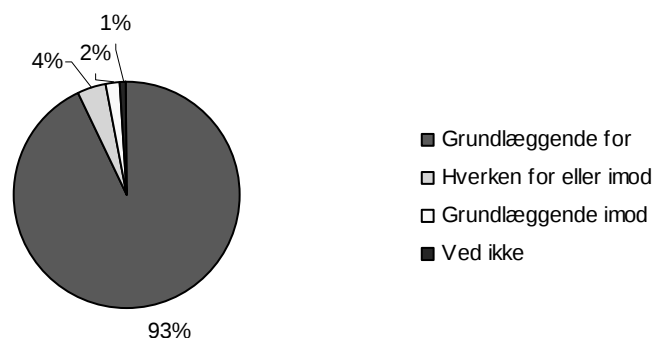
Det ses tydeligt, at der er stor opbakning til lovændringen. Opbakningen er størst blandt personalet, hvor 96% støtter den.

Figur 2.4 Har der efter din mening grundlæggende været støtte til lovændringen? (n=1108 – 1176)

93% af de adspurgte institutionsledere er grundlæggende for, at rygning er begrænset som fastsat i loven om røgfri miljøer. Kun 2% er grundlæggende imod.

Figur 2.5 Hvad er din holdning til, at rygning er begrænset som fastsat i loven om røgfri miljøer? (n=761)

Samlet synes der er at være stor opbakning til den ny rygelov. Alle institutionerne har indført rygeregler i et eller andet omfang. Der synes ikke at være væsentlige problemer i at følge de udstukne retningslinier.

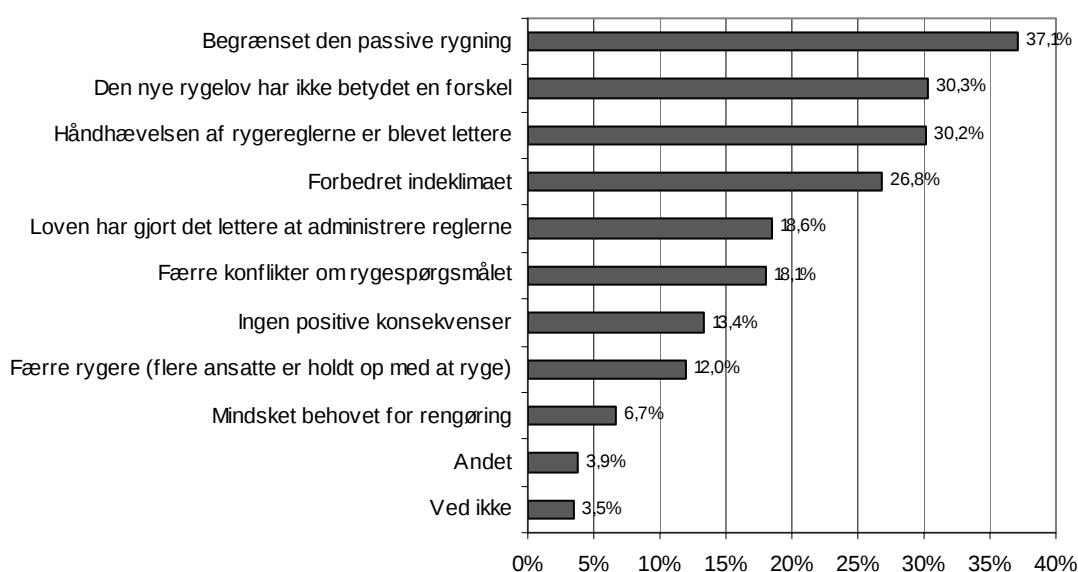
2.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse

Som et led i evalueringen af loven er institutionerne blevet bedt om at angive, hvilke positive og negative konsekvenser den ny rygelov har haft på deres institution. Det mest positive aspekt ved den ny rygelov, der nævnes, er begrænsningen af passiv

rygning (svarer 37% af de adspurgte). Dette gælder især de institutioner, hvor det har været nødvendigt med en stramning af reglerne.

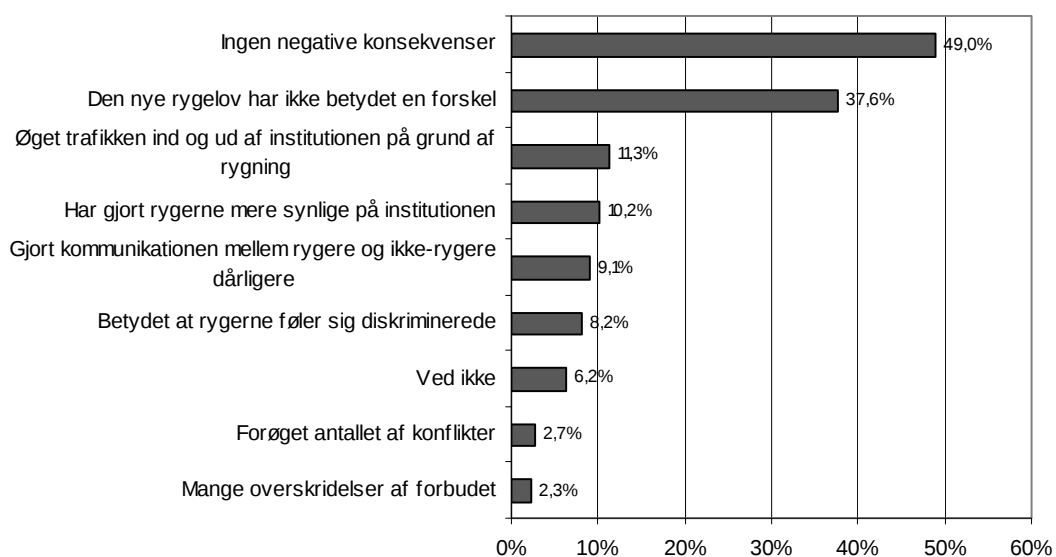
Derudover mener 30%, at håndhævelse af reglerne er blevet lettere, og 27% mener, at det er en positiv konsekvens, at indeklimaet er blevet forbedret. 30% svarer, at den ny rygelov ikke har betydet en forskel, mens kun 13% synes, at den ingen positive konsekvenser har haft.

Figur 2.6 *Hvilke positive konsekvenser har indførelsen af den nye rygelov haft?*
(n=1218)

Ca. halvdelen (49%) af deltagerne i undersøgelsen mener, at den ny rygelov ingen negative konsekvenser har haft. De største negative konsekvenser er øget trafik ind og ud af institutionen på grund af rygning, rygerne er blevet mere synlige på institutionen, kommunikationen mellem rygere og ikke-rygere er blevet dårligere, og rygerne føler sig diskriminerede. Det skal dog bemærkes, at hver af disse punkter kun nævnes af ca. 10% af de adspurgte.

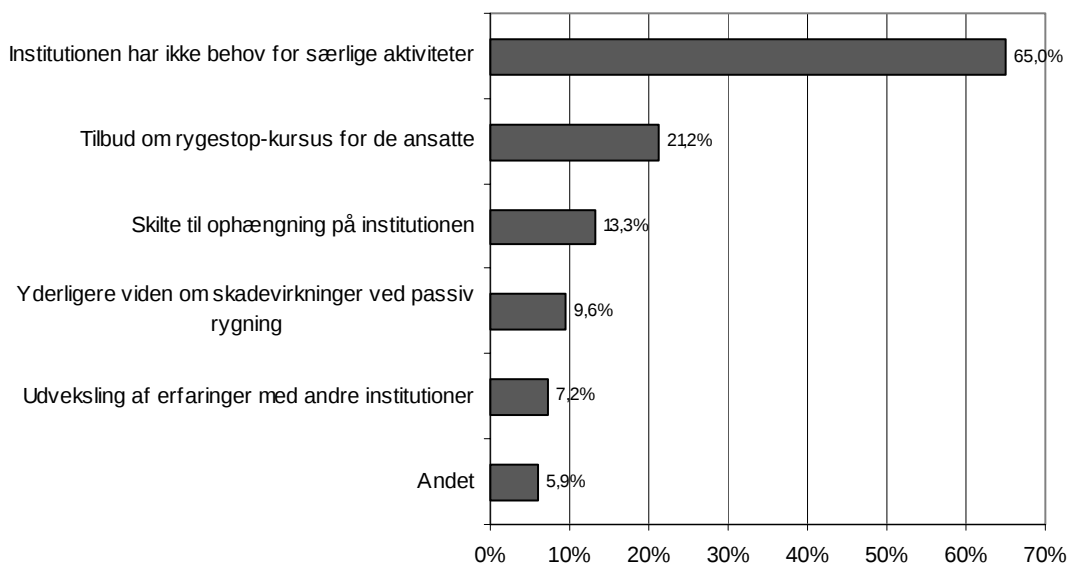
Figur 2.7 Hvilke negative konsekvenser har indførelsen af den ny rygelov haft? (n=1220)

2.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning

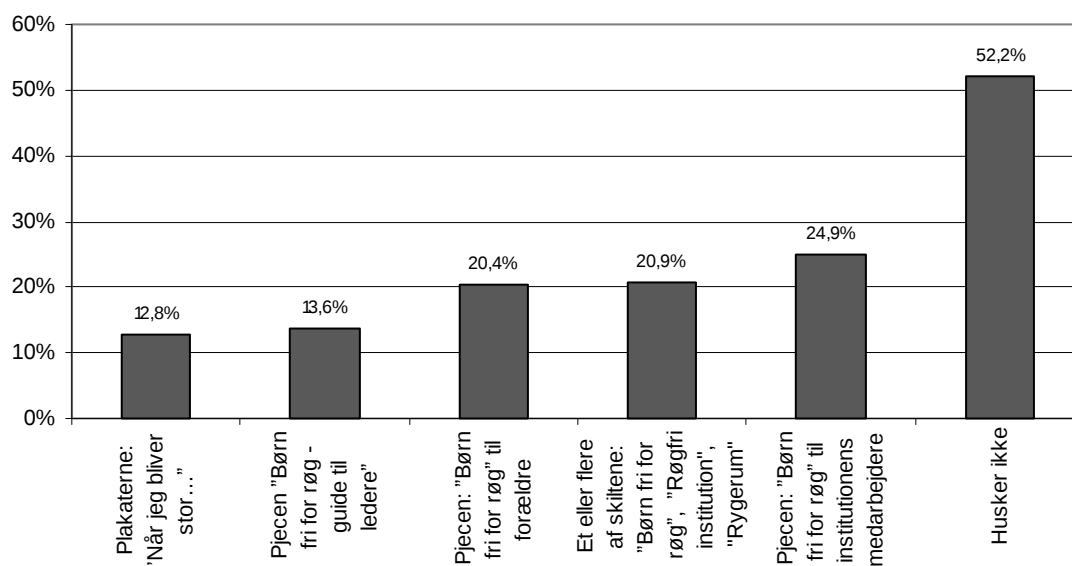
Når man undersøger, hvad institutionerne mener kunne bidrage til fortsat overholdelse af reglerne, melder 65% af de adspurgte, at institutionen ikke har behov for særlige aktiviteter. Den hyppigst nævnte hjælp er tilbud om rygestop-kursus til de ansatte, som 21% nævner. Derudover nævnes skiltning i institutionen (13%), yderligere viden om skadevirkninger ved passiv rygning (10%), samt udveksling af erfaringer med andre institutioner (7%).

Figur 2.8 Hvilken hjælp kunne efter din mening være nyttig for institutionen for at overholde de nuværende rygeregler? (n=1150)

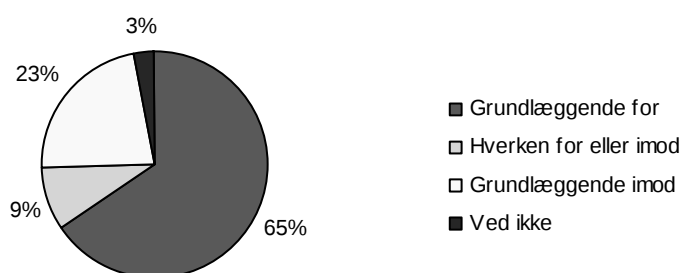
I forbindelse med lovens indførelse har Sundhedsstyrelsen udsendt forskellig kampagnemateriale til institutionerne. I denne undersøgelse har vi set på brugen af dette materiale, som blev udsendt i sommeren 2001. Det mest anvendte kampagnemateriale er pjecen "Børn fri for røg" til institutionens medarbejdere.

Figur 2.9 Har institutionen brugt følgende materialer fra Sundhedsstyrelsen til at tydeliggøre reglerne? (n=916)

Når man ser på holdningen til et evt. totalforbud mod rygningen på hele institutionens område, er ca. $\frac{1}{4}$ af de adspurgte grundlæggende imod. 65% er grundlæggende for.

Figur 2.10 *Hvad er din holdning til et evt. totalforbud mod, at voksne (personale, forældre og andre) ryger på institutionens område – både inde og ude – når børnene er til stede?*

3. Undersøgelse på skoleområdet

I kapitel 3 gennemgås de overordnede resultater fra spørgeskemaundersøgelsen på skoleområdet. Undersøgelsen er gennemført blandt 1.650 tilfældigt udvalgte kommunale skoler, private skoler, efterskoler og kostskoler – alle udvalgt fra købmandsstansens database over institutioner under branchekoden: 80.10.00 Børne- og Ungdomsskoler.

Det skal indledningsvist bemærkes, at ikke alle spørgsmål er stillet til samtlige institutioner, hvorfor antallet af svar på spørgsmålene kan variere. Dertil har nogle respondenter valgt at springe spørgsmål over, som burde være besvaret, hvilket også i nogle tilfælde er årsag til relativt store forskelligheder i antallet af svar på de enkelte spørgsmål.

Datamaterialets samlede antal institutioner udgøres af 70% kommunale folkeskoler, godt 17% private grund- og kostskoler, samt 8% efterskoler – denne fordeling svarer til fordelingen af samtlige skoler i Danmark. Spørgeskemaet er for langt den største del besvaret af institutionens leder eller dennes stedfortræder.

3.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål

Kun et fåtal af de danske skoler (nemlig 7%) har valgt et totalt rygeforbud på institutionen for de ansatte, og stort set ingen af de kommunale skoler har valgt denne løsning. Størstedelen af skolerne har valgt at begrænse rygning til et afgrænset lokale (rygerum). Hele 69% af skolerne har således valgt dette. Alle de adspurgte skoler har indført regler vedrørende rygning, og kun 21% af skolerne har valgt at indføre regler, der medfører, at der kun må ryges på udendørsarealer.

Figur 3.1 Hvilke regler gælder for rygning blandt de ansatte på skolen? – opdelt på skoletype?

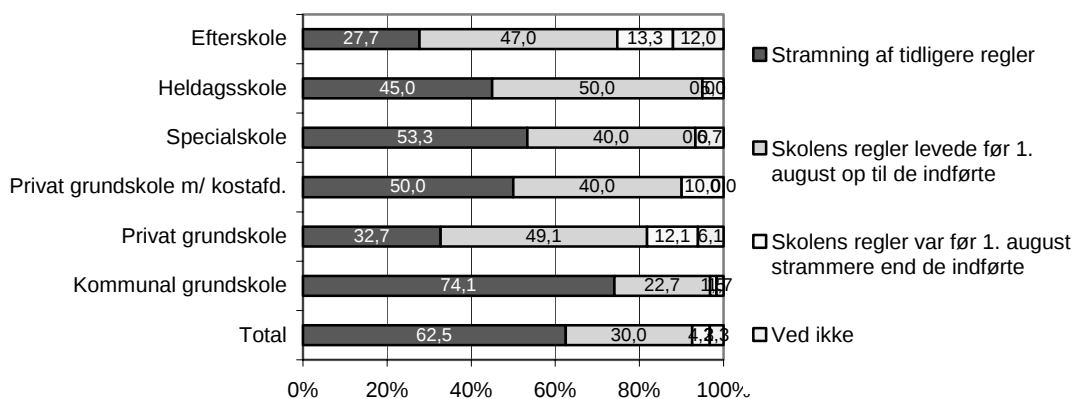
		Hvilke regler gælder for rygning blandt de ansatte på skolen?						Total
		Der er totalt rygeforbud for de ansatte på skolen	Rygning må finde sted på lærerværelset	Rygning må finde sted i et afgrænset lokale (rygerum)	Der er ingen begrænsning af rygning, bortset fra i undervisningslokalerne	Rygning må finde sted på udendørsarealer	Andre rygeregler	Antal
Total	Total	7%	15%	69%	0%	21%	9%	1081
Hvilken type institution er du leder af?	Kommunal grundskole	3%	16%	79%	0%	14%	8%	727
	Privat grundskole	10%	17%	54%	0%	29%	13%	168
	Privat grundskole m/ kostafdeling	0%	0%	82%	0%	27%	27%	11
	Specialske	7%	7%	73%	0%	53%	0%	15
	Heldagsskole	17%	13%	61%	0%	48%	0%	23
	Efterskole	7%	19%	33%	0%	58%	13%	83

Samtlige skoler angiver, at de opstillede rygeregler for ansatte på institutionen overholdes af de ansatte. Under 1% angiver således, at rygereglerne kun i nogen grad overholdes af de ansatte. Hvad angår eleverne, angiver 95% af skolerne, at rygereglerne blandt eleverne i høj grad eller i nogen grad overholdes.

Stort set samme regler findes i skole-fritidsordningen på de skoler, som har tilknyttet en sådan. Her er andelen af ordninger, hvor der kun må ryges på et afgrænset areal (rygerum), dog lidt højere, mens andelen af ordninger, hvor rygning kun må finde sted på udendørsarealer, er lidt mindre. Også for skole-fritidsordningerne gælder det, at der ikke er problemer i forhold til overholdelse af rygereglerne blandt de ansatte.

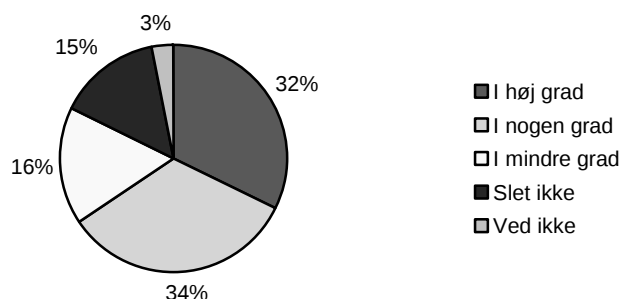
Hvis man ser på, hvad indførelsen af den ny rygelov reelt har betydet i forhold til den enkelte skoles regler på området, fremgår det af undersøgelsens resultater, at det hovedsageligt er kommunale grundskoler, der har været nødt til at stramme op på reglerne i forbindelse med lovens indførelse pr. 1. august 2001. Da denne gruppe også udgør langt størstedelen af de danske skoler, har loven altså betydet stramning af reglerne hos en stor del af den omfattede målgruppe på skoleområdet.

Figur 3.2 Har indførelsen af den ny rygelov betydet ændringer af rygereglerne på skolen? (n=1029)

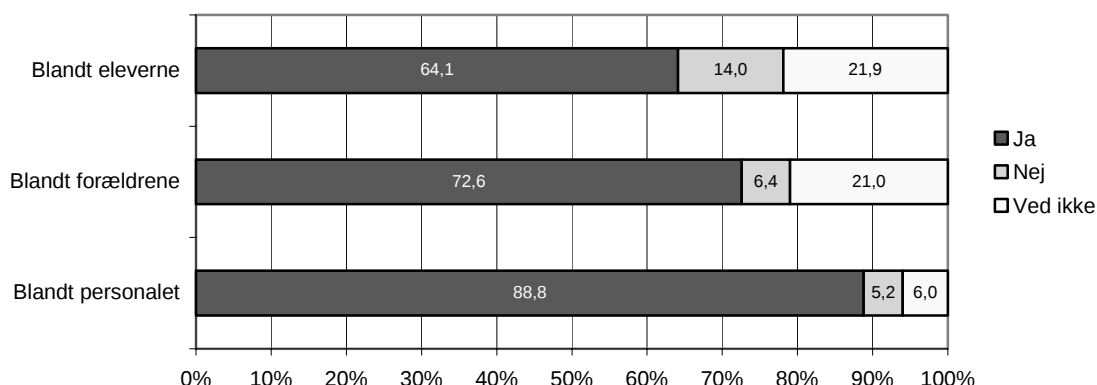
2/3 af de interviewede skoler finder, at den ny rygelov har bidraget positivt til håndhævelsen af institutionens rygeregler, mens 31% kun i ringe grad eller slet ikke finder, at loven har støttet håndhævelsen af reglerne. Det er ikke overraskende de kommunale grundskoler, hvoraf mange har været nødt til at stramme op på reglerne i forbindelse med denne lov, der i størst omfang har kunnet drage nytte af loven i forhold til at støtte håndhævelsen af de gældende regler vedrørende rygning på skolen.

Figur 3.3 I hvor høj grad har den ny rygelov støttet håndhævelsen af skolens rygeregler? (n=1033)

Resultaterne viser med tydelighed, at der overvejende har været støtte til lovændringen blandt de forskellige grupper, der har tilknytning til skolen. Dette gælder såvel personalegruppen, forældrene og endelig eleverne.

Figur 3.4 Har der efter din vurdering grundlæggende være støtte til lovændringen? (n=1023 – 1034)

Støtten blandt personalet er relativt lavere på specialskoler, heldagsskoler og efterskoler samt på skoler, hvor en relativt større andel af enten ansatte ryger dagligt på arbejdet eller en stor andel af eleverne er rygere.

På samme måde er støtten til lovændringen størst blandt eleverne på de skoler, hvor alle alderstrin er repræsenteret – altså ikke kun overbygning – og hvor relativt få af såvel elever som ansatte er rygere.

De tre tabeller herunder viser fordelingen af de tre spørgsmål vedrørende den grundlæggende støtte til lovændringen opdelt på institutionstype.

Figur 3.5 Har der efter din vurdering grundlæggende være støtte til lovændringen? (n=1032, 1034 og 1023)

		3. Har personalet efter din vurdering grundlæggende støttet lovændringen?			Total
		Ja	Nej	Ved ikke	Antal
Total	Total	89%	5%	6%	1032
24. Hvilken type institution er du leder af?	Kommunal grundskole	92%	4%	4%	714
	Privat grundskole	83%	7%	10%	167
	Privat grundskole m/ kostafdeling	82%	9%	9%	11
	Specialskole	80%	13%	7%	15
	Heldagsskole	75%	15%	10%	20
	Efterskole	74%	11%	15%	81

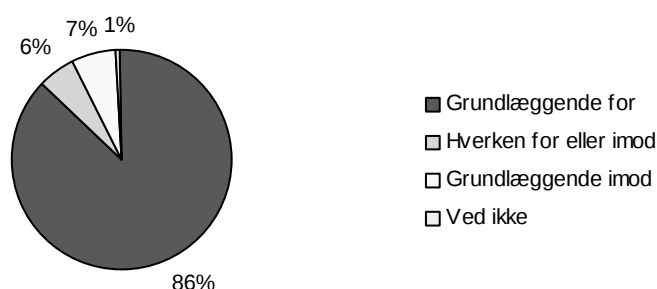
		4. Har forældrene efter din vurdering grundlæggende støttet lovændringen?			Total
		Ja	Nej	Ved ikke	Antal
Total	Total	73%	6%	21%	1034
24. Hvilken type institution er du leder af?	Kommunal grundskole	75%	6%	18%	716
	Privat grundskole	75%	4%	22%	166
	Privat grundskole m/ kostafdeling	36%	18%	45%	11
	Specialskole	47%	0%	53%	15
	Heldagsskole	65%	15%	20%	20
	Efterskole	62%	6%	32%	82

		5. Har eleverne efter din vurdering grundlæggende støttet lovændringen?			Total
		Ja	Nej	Ved ikke	Antal
Total	Total	64%	14%	22%	1023
24. Hvilken type institution er du leder af?	Kommunal grundskole	66%	13%	21%	709
	Privat grundskole	68%	10%	22%	162
	Privat grundskole m/ kostafdeling	73%	18%	9%	11
	Specialskole	33%	40%	27%	15
	Heldagsskole	65%	15%	20%	20
	Efterskole	48%	19%	33%	81

På spørgsmålet vedrørende svarpersonens – altså institutionslederens – holdning til, at rygning på skolen er begrænset som fastsat i loven, svarer 86%, at de grundlæggende er for dette, mens små 7% er imod den lovmæssige begrænsning. Det er særligt institutionsledere på skoler, hvor der hovedsageligt findes overbygning (fra 7.

klasse og opefter), hvor man i mindre grad er for reglerne. Ligeledes er ledere på institutioner, hvor en relativ større andel af eleverne er rygere, mindre begejstrede for de indførte regler.

Figur 3.5 *Hvad er din holdning til, at rygning på skolen er begrænset som fastsat i loven? (n=1028)*

Samlet synes der at være god opbakning omkring den ny rygelov. Alle skolerne i undersøgelsen har indført rygeregler i et eller andet omfang, som loven foreskriver. Der synes ikke at være væsentlige problemer i forhold til at sikre, at de udstukne retningslinier følges af de ansatte eller eleverne.

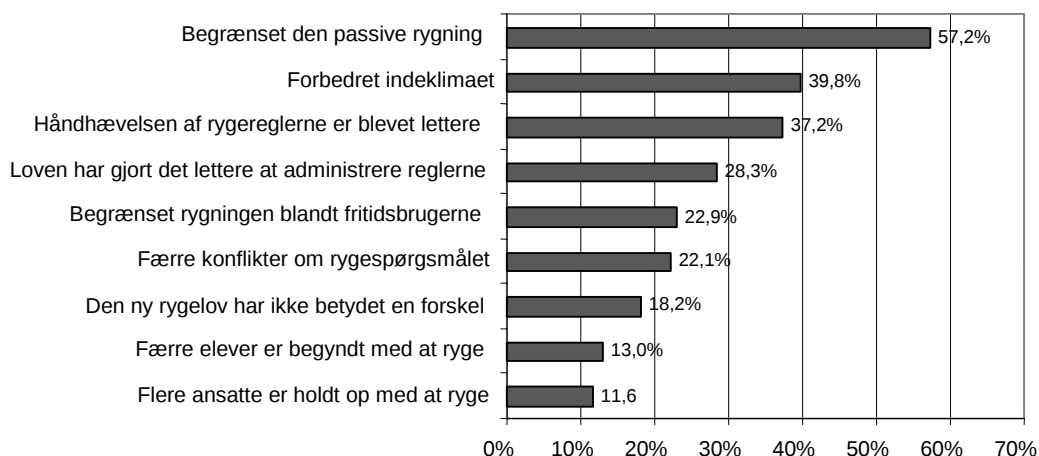
3.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse

Som et led i evalueringen af loven er skolerne blevet bedt om at angive, hvilke positive og negative konsekvenser den ny rygelov har haft på deres institution. Som det fremgår af figuren herunder, fremhæver størstedelen (57%) af de skoler, der har deltaget i undersøgelsen, at indførelsen af den ny rygelov har betydet, at omfanget af den passive rygning på institutionen er blevet mindre. Dette gælder især de skoler, hvor indførelsen af loven har medført en stramning af reglerne vedrørende rygning. Mange fremhæver også det forbedrede indeklime som en positiv konsekvens.

Som et anden positivt aspekt finder 37%, at håndhævelsen af reglerne er blevet lettere og 28% af skolerne, at loven er blevet nemmere at administrere. Dertil finder 22%, at loven har betydet, at der nu er færre konflikter om rygespørgsmålet på institutionen.

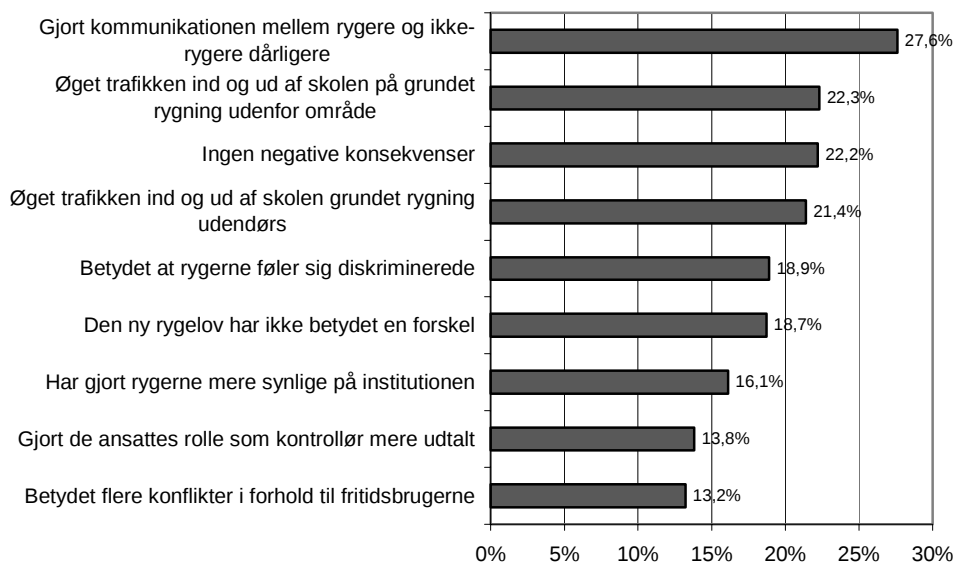
Endelig mener 13% af skolerne, at loven har betydet, at færre elever er begyndt med at ryge, og 12% finder, at loven har været medvirkende til, at flere ansatte er holdt op med at ryge. Resultaterne fremgår af Figur 3.6 herunder.

Figur 3.6 Hvilke positive konsekvenser har indførelsen af den ny rygelov haft? (n=1029)¹

Sjældent kan der indføres ny lovgivning med begrænsninger, uden at det også medfører noget negativt – således også i forbindelse med denne lov. Dog finder en større andel af institutionerne, at der ingen negative konsekvenser har været end det modsatte. Det hyppigst nævnte negative aspekt ved loven synes at være, at loven, (opfattes tydeligvis her som reglerne, loven har medført), har gjort kommunikationen mellem rygere og ikke-rygere dårligere.

Figur 3.7 Hvilke negative konsekvenser har indførelsen af den ny rygelov haft? (n=1029)

¹ Bemærk, at kun positive og negative konsekvenser, som mere end 10% af skolerne har angivet, er med i denne oversigt. For en fuldstændig liste henvises til bilagstabellerne.

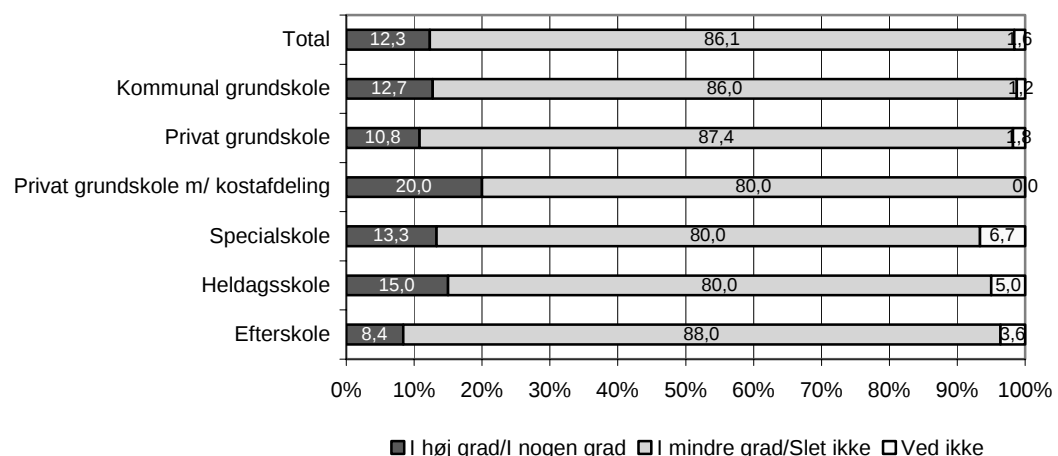
Dernæst nævnes oftest, at trafikken ud og ind af institutionerne er øget – dette gælder både i forhold til rygning udendørs som rygning helt uden for skolens område. Som negative konsekvenser fremhæves også diskrimination af rygere, øget synlighed omkring det at være ryger, samt at de ansattes rolle som kontrollant nu er blevet mere udtalt.

Samlet synes undersøgelsens resultater klart at indikere, at den ny lov har medført væsentligt mere positivt end negativt på institutionerne. Der kan dog stadig gøres en række tiltag for at støtte håndhævelsen og bidrage til opbakningen blandt alle brugergrupper. Disse elementer behandles i det følgende afsnit.

3.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning

Loven er nu indført og har eksisteret i ca. halvandet år. På baggrund af undersøgelsens resultater synes loven at virke efter hensigten på skoleområdet. Vi vil i dette afsnit se nærmere på, hvordan det sikres, at loven fortsat lever op til hensigten om at sikre, at børn ikke udsættes for røg og forebygge, at børn begynder at ryge.

Figur 3.8 Oplever du, at der er problemer med passiv rygning på din institution? (n=1049)

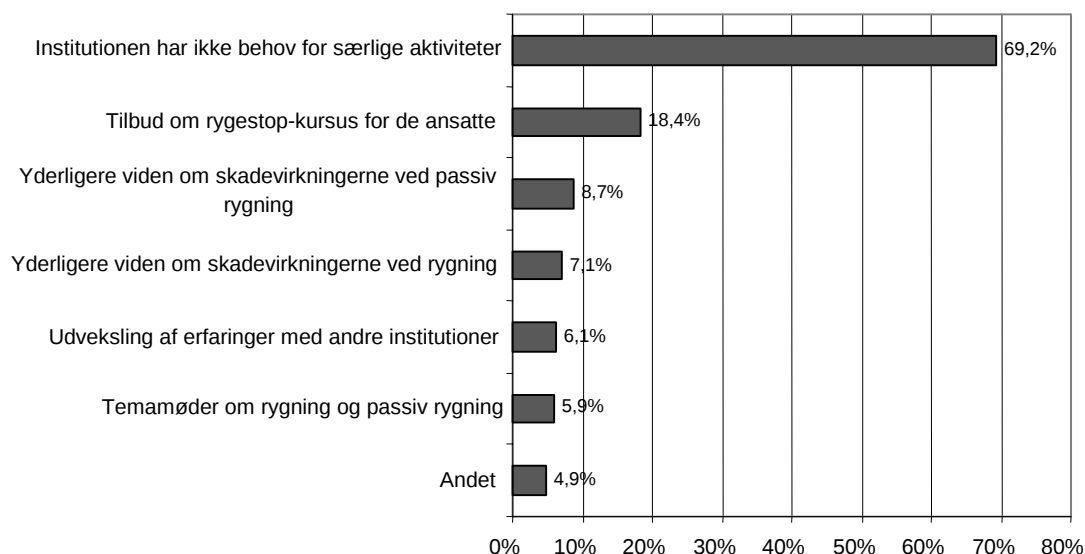
I undersøgelsen er skolerne blevet direkte spurgt, om de finder, at der er problemer med passiv rygning på deres institution. Total set finder godt 12% af skolerne, at der i høj grad eller i nogen grad er problemer med passiv rygning på institutionen. Som det

fremgår af figuren herover, er der kun små forskelle på andelen af skoler, der oplever disse problemer, når man ser på tværs af skoletyper.

Hvis man ser på, hvad skolerne selv har hævdet kunne bidrage til fortsat overholdelse af reglerne hos de ansatte, melder lige under 70% af skolerne, at de ikke finder, at der er behov for særlige/yderligere aktiviteter. Dette indikerer, at de ikke finder, at der er problemer med at overholde reglerne, som de pt. er, hvilket også underbygges andre steder i skolernes besvarelser. Den hyppigst nævnte hjælp til de ansatte er muligheden for tilbud om rygestop-kursus, dette nævnes af 18% af skolerne. Denne tilbagemelding kunne tyde på, at tilbud om sådanne kurser på store skoler med mange lærere eller i kommunalt regi kunne medføre gode resultater.

Henholdsvis 7% og 9% af skolerne angiver yderligere viden om skadevirkninger ved rygning og passiv rygning som nyttig hjælp i forhold til at fastholde de ansatte i opbakningen til de eksisterende regler omkring rygning.

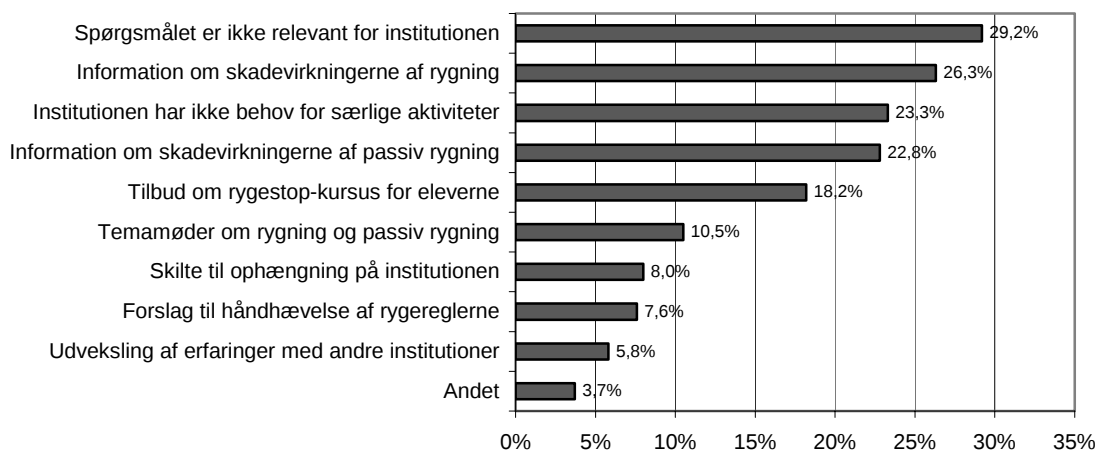
Figur 3.9 *Hvilken hjælp kunne efter din mening være nyttig for skolen for at overholde de nuværende rygeregler blandt de ansatte? (n=1022)*

Omkring fastholdelse af reglerne i forhold til eleverne synes også information om rygning og passiv rygning skadelige virkning at være den hjælp, som flest angiver kunne være nyttig. 38% af de skoler, som rygning blandt eleverne er relevant for og mener, at hjælp til opfølgning er velkommen, finder, at rygestop-kursus for eleverne vil være en god hjælp til understøttelse af reglerne. Muligheden for tilbud om rygestop-

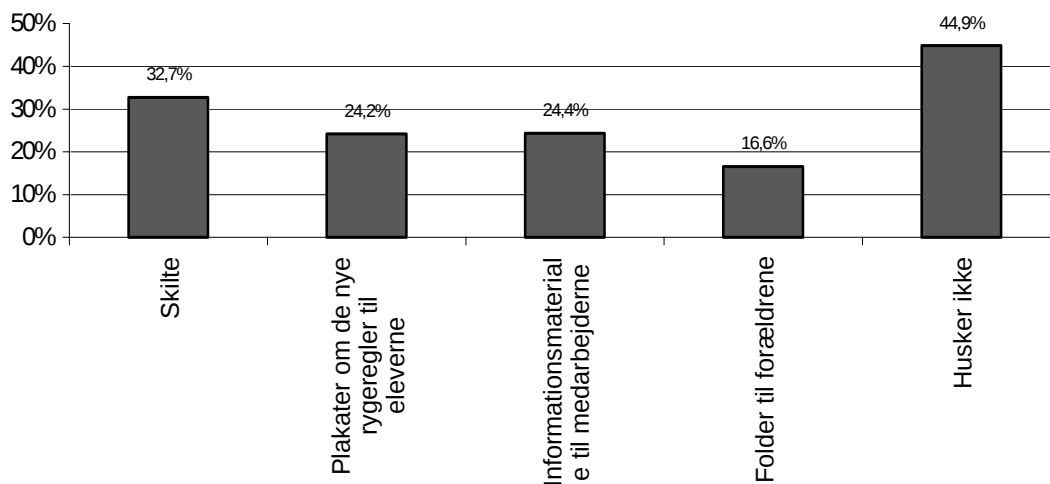
kursus til eleverne synes i højere grad velkommen på specialskoler og efterskoler end de øvrige institutionstyper. Af andre muligheder for hjælp til understøttelse af loven angives bl.a. yderligere information til forældre og en højere grad af inddragelse af forældrene.

Figur 3.10 *Hvilken hjælp kunne efter din mening være nyttig for skolen for at understøtte loven om rygebegrænsninger for eleverne? (n=1059)*

I forbindelse med lovens indførelse har Sundhedsstyrelsen udsendt forskellige kampagnematerialer til skolerne. I denne undersøgelse har vi undersøgt brugen af dette materiale, som blev udsendt i sommeren 2001. Da det nu er ca. halvandet år siden, at materialet blev distribueret, er det forventeligt, at nogle skoler ikke husker, hvorvidt de har anvendt nogle af materialerne. Alligevel er det dog overraskende, at næsten halvdelen af skolerne ikke husker, om man har anvendt materialerne. Dette kan indikere, at man fx ikke har anvendt plakaterne, da man i så fald nok ville huske at have set disse ophængt på institutionerne.

Figur 3.11 Har skolen brugt følgende materialer fra Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse til at tydeliggøre rygereglerne? (n=664)

Ca. en fjerdedel af skolerne har anvendt plakater henvendt til eleverne og informationsmaterialet til medarbejdere. Godt 16% af skolerne har udsendt folder vedrørende rygeregler til elevernes forældre. Opdelt på institutionstype viser det sig, at efterskolerne i markant højere grad har anvendt plakater rettet mod eleverne. Informationsmaterialet til forældre er i langt større grad blevet anvendt på grundskoleniveau (såvel kommunale skoler som privatskoler).

4. Undersøgelse på klubområdet

I dette kapitel behandles resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen på klubområdet efter samme skabelon som de foregående kapitler vedrørende daginstitutions- og skoleområdet. Undersøgelsen er gennemført blandt 1.500 fritids- og ungdomsklubber. Datasættet indeholder besvarelser fra 755 institutioner.

Også her skal det bemærkes, at ikke alle spørgsmål er besvaret af alle institutioner, hvorfor antallet af svar på de enkelte spørgsmål varierer. Ved de enkelte figurer er antallet af svar derfor angivet som (n=antal).

Af de 755 deltagende institutioner har 245 angivet at være fritidshjem, 211 at være fritidsklubber, 154 er ungdomsklubber og 230 er SFO'er. Derudover angiver 72 institutioner at være "Andet", som dækker over en bred vifte af byggelegepladser, junior-klubber, aldersintegrerede institutioner mv., som dækker et utal af forskellige typer institutioner med meget spredt aldersfordeling.

4.1. Lovens opfyldelse af det tiltænkte formål

Som det fremgår af tabellen herunder, har langt de fleste af institutionerne (77%) i undersøgelsen flest børn under 15 år. Af disse har 83% rygning forbudt for børnene, da alle er under 15 år og de resterende 17% rygning forbudt for børnene, da flest børn er under 15 år.

Figur 4.1 Hvilke regler gælder for rygning blandt de børn og unge, der færdes i institutionen – opdelt på institutionstype? (n=672)

		Hvilke regler gælder for rygning blandt de børn og unge, der færdes i institutionen?					Total
		Rygning er forbudt for børnene, da de alle er under 15 år	Rygning er forbudt for børnene, da de fleste er under 15 år	Rygning er tilladt i særskilt rygerum, da flest over 15 år	Rygning er forbudt for børn/unge på inst., flest over 15 år	Andre rygere	Antal
Total	Total	64%	13%	6%	7%	11%	672
Hvilken type institution er du leder af?	Fritidshjem	75%	10%	4%	3%	7%	227
	Fritidsklub	44%	18%	11%	5%	23%	192
	Ungdomsklub	7%	17%	20%	18%	38%	144
	SkoleFritidsOrdning	82%	12%	1%	3%	2%	214
	Andet	48%	22%	9%	4%	16%	67

Spørgsmålet vedrørende institutionstype er et spørgsmål, hvor der kan sættes flere kryds. En institution kan altså være såvel fritids- som ungdomsklub, hvilket er årsagen til, at der forekommer fritidshjem, som har flest børn/unge over 15 år.

Af de samlede institutioner i undersøgelsen har 6% tilladelse til rygning i et særskilt rum, da flest børn er over 15 år og andre 7% rygning forbudt for børn og unge, selvom flest børn er over 15 år. Under kategorien "Andre rygereger" findes en stor andel af institutioner for unge, hvor rygning kan foregå udendørs - på fortov, i rygeskur eller lignende, men ikke indenfor institutionens mure.

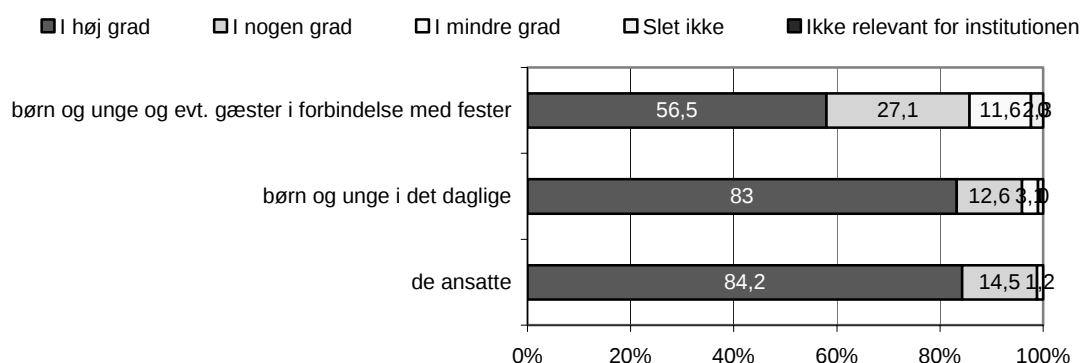
I forhold til de ansatte har en meget stor andel af klubberne (78%) etableret rygerum eller lavet en regler om, at rygning skal finde sted på udendørsarealer. Andre 11% har andre regler på området, disse er blandt andet "...på et bestemt udendørsareal, hvor børnene ikke kommer..". Det samme gælder, når man er på tur med børnene – rygning skal foregå på en måde, hvor børnene ikke ser det.

Figur 4.2 Hvilke regler for rygning gælder blandt ansatte på institutionen – opdelt på institutionstype? (n=739)

		Hvilke regler for rygning gælder blandt de ansatte på institutionen?					Total
		Der er totalt rygeforbud for de ansatte	Rygning må finde sted i et afgrænset lokale (rygerum)	Der er ingen begrænsning er af rygning, bortset fra i undervisning slokalerne	Rygning må finde sted på udendørsarealer	Andre rygereger, angiv venligst hvilke:	Antal
Total	Total	5%	78%	0%	27%	11%	739
Hvilken type institution er du leder af?	Fritidshjem	4%	81%	0%	21%	14%	243
	Fritidsklub	6%	69%	0%	38%	11%	209
	Ungdomsklub	6%	68%	0%	41%	11%	152
	SkoleFritidsOrdning	3%	87%	0%	14%	8%	230
	Andet	4%	69%	0%	36%	18%	72

Overholdelsen af klubbernes fastsatte regler er generelt god. Som det ses af figuren herunder, kniber det dog med overholdelsen af reglerne blandt de unge i forbindelse med fester og lignende.

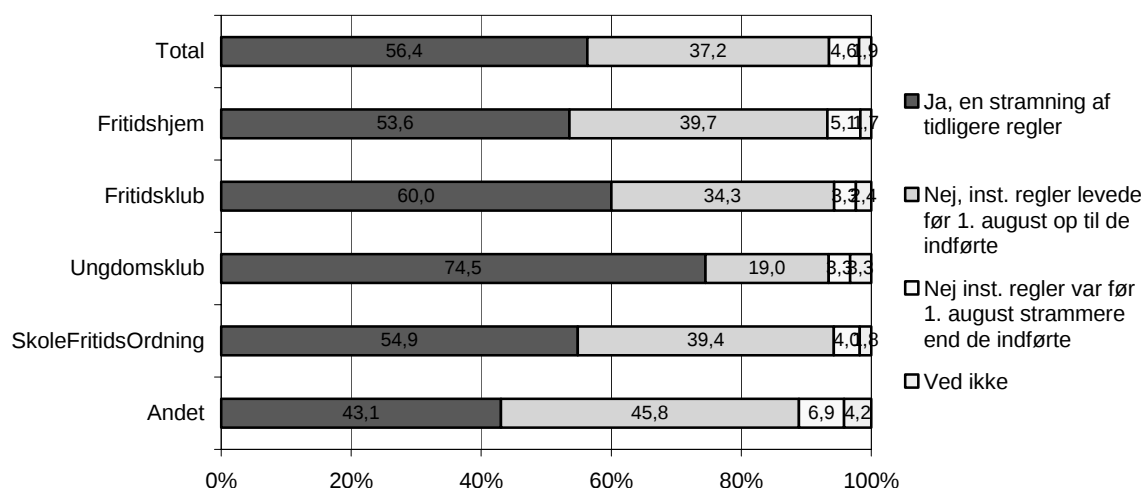
Figur 4.3 I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af ...? (n=358-732)

Som det fremgår af figur 4.4 herunder, har godt halvdelen af klubberne været nødsaget til at indføre strammere regler i forbindelse med lovens ikrafttræden. Dette gælder i særlig grad for ungdomsklubberne, hvor hele 75% har været nødt til at stramme op på reglerne efter 1. august 2001.

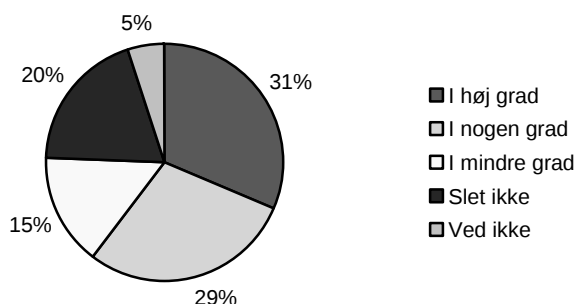
Det har særligt været klubber, hvor en stor andel af de unge er rygere, at loven har medført stramninger. Tilsvarende er det i højere grad klubber, hvor der nu er etableret rygerum, og der er flest børn og unge over 15 år, der har måttet stramme op på reglerne i forbindelse med lovens indførelse.

Figur 4.4 Har indførelsen af den ny rygelov betydet ændringer af rygerreglerne på institutionen? (n=740)

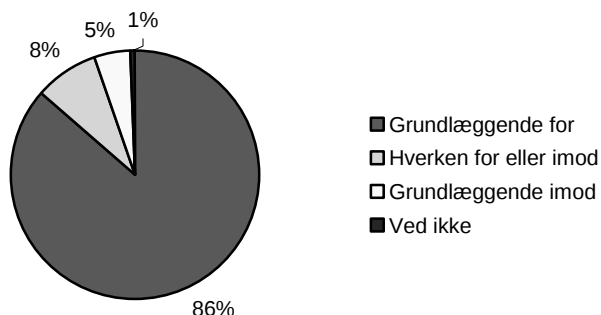
Godt halvdelen af klubberne (60%) finder, at de har kunnet bruge den ny rygelov til at støtte håndhævelsen af klubbens rygeregler, mens andre 35% af klubberne kun i ringe grad eller slet ikke har kunnet bruge loven i forbindelse med dette formål.

Figur 4.5 *I hvor høj grad har den ny rygelov støttet håndhævelsen af institutionens rygeregler? (n=671)*

På spørgsmålet vedrørende klublederens holdning til, at rygning på institutionen er begrænset som fastsat i loven, svarer 86%, at de grundlæggende er for dette, mens kun 5% er grundlæggende imod den lovmæssige begrænsning af rygning. Det er særligt ledere af fritidsklubber, der er for den ny rygelov, mens ledere i ungdomsklubberne i mindre grad grundlæggende er for den begrænsning af rygning, der er fastsat i loven, som den pt. er udformet. Ledere, som selv dagligt ryger på arbejdet, er i mindre grad begejstrede for begrænsningen end de øvrige ledere.

Figur 4.6 *Hvad er din holdning til, at rygning er begrænset som fastsat i loven? (n=731)*

Det synes at være ca. fifty/fifty, hvorvidt klubber med flest børn over 15 år vælger at etablere rygerum til børn/unge eller ej. Dertil skal lægges en del klubber, som har valgt andre rygeregler end de nævnte, fx at der kan ryges på et udendørsareal udenfor klubben.

Mange har kunnet bruge den ny rygelov til at understøtte rygereglerne, og langt de fleste klubledere er da også for, at rygning er begrænset, som loven foreskriver.

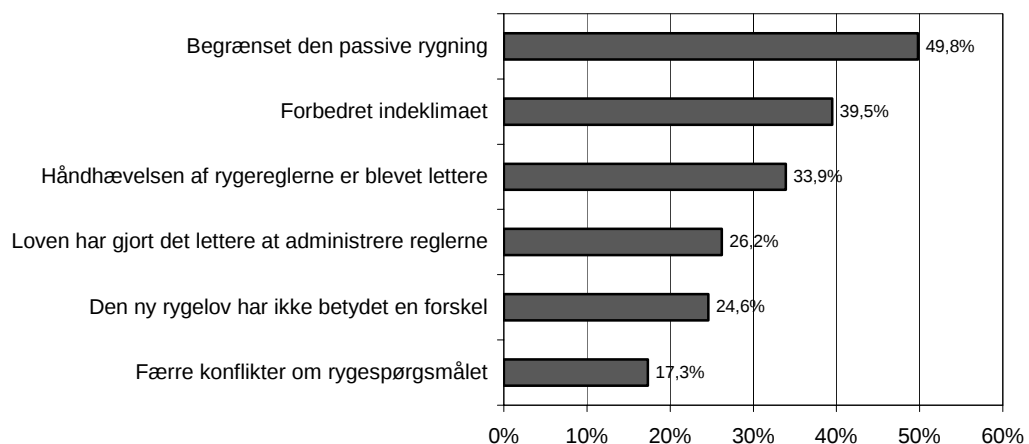
4.2. Positive og negative aspekter i forbindelse med lovens indførelse

Som et led i evalueringen er klubberne blevet bedt om at angive, hvilke positive og negative konsekvenser den ny rygelov har haft på deres institution. Som det fremgår af figuren herunder, fremhæver halvdelen af de klubber, som har deltaget i undersøgelsen, at indførelsen af den ny rygelov har betydet, at omfanget af den passive rygning på institutionen er blevet mindre. Særligt ungdomsklubberne fremhæver dette som en positiv konsekvens. Dette gælder også især de klubber, hvor indførelsen af loven har medført en stramning af reglerne vedrørende rygning, og hvor man finder, at den ny rygelov har været en god støtte i forhold til håndhævelsen af klubbens rygeregler. Mange fremhæver også det forbedrede indeklima som en positiv konsekvens.

Som et andet positivt aspekt finder 34%, at håndhævelsen af reglerne er blevet lettere og 26% af klubberne, at loven er blevet nemmere at administrere. Dertil finder 17%, at loven har betydet, at der nu er færre konflikter om rygespørgsmålet på institutionen.

Endelig finder ca. en fjerdedel af klubberne, at den ny lov ikke har betydet en forskel på institutionen. Resultaterne fremgår af figur 4.7 herunder.

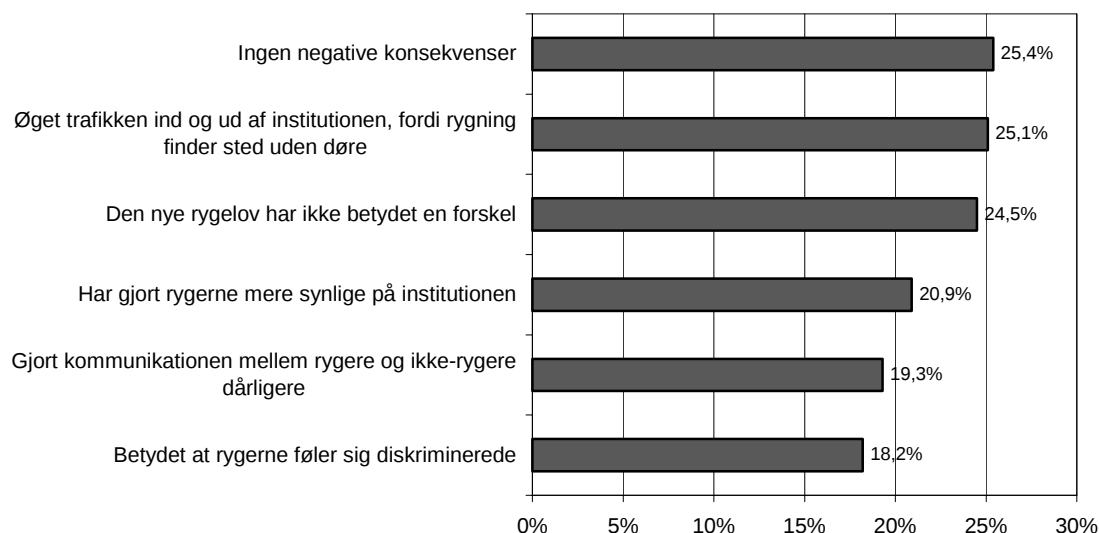
Figur 4.7 Hvilke positive konsekvenser har indførelsen af den ny rygelov haft? (n=741)²

² Bemærk, at kun positive og negative konsekvenser, som mere end 10% af klubberne har angivet, er med i denne oversigt. For en fuldstændig liste henvises til bilaget.

Af negative konsekvenser af den ny lov fremhæver den største andel af de deltagende klubber, at de nye regler har medført øget trafik ud og ind af klubben, fordi rygning finder sted uden døre. Positivt er det, at ca. halvdelen af klubberne ikke mener, at loven har betydet en forskel, eller at den ny lov ikke har haft nogle negative konsekvenser.

Figur 4.8 Hvilke negative konsekvenser har indførelsen af den ny rygelov haft? (n=721)

Som negative konsekvenser fremhæves også diskrimination af rygere, øget synlighed omkring det at være ryger, samt at kommunikationen mellem rygere og ikke-rygere er blevet ringere.

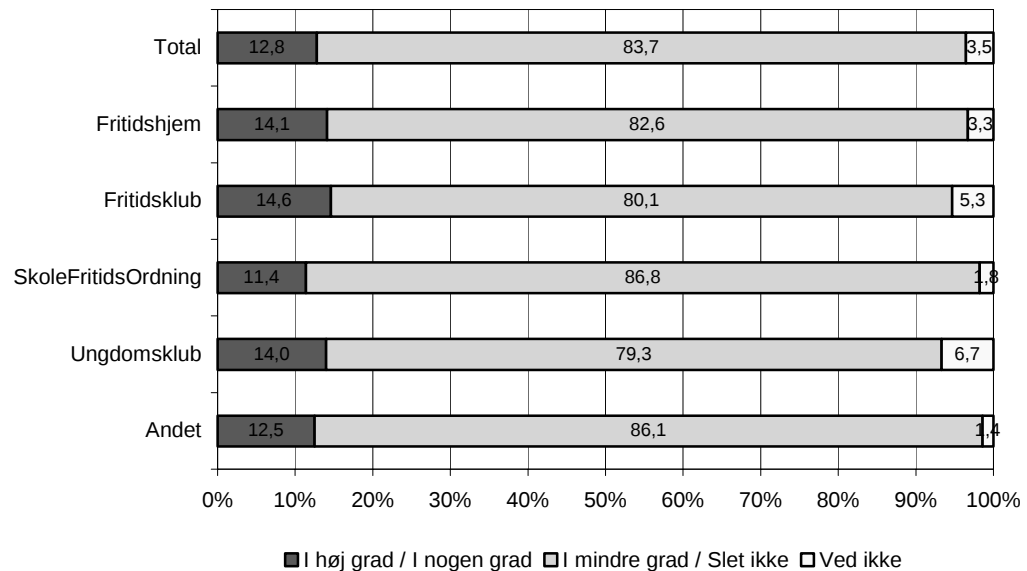
Samlet synes undersøgelsens resultater klart at indikere, at den ny lov har medført væsentligt mere positivt end negativt på institutionerne. Hvilke muligheder der findes for at støtte håndhævelsen og bidrage yderligere til opbakningen blandt alle brugergrupper, behandles herunder.

4.3. Behovet for yderligere initiativer til sikring af fortsat virkning

Kun 12% af klublederne finder, at der i høj grad eller i nogen grad er problemer med passiv rygning i institutionen. Der synes ikke at være større problemer med passiv rygning i ungdomsklubberne end i fritidsklubberne.

Problemet med passiv rygning er relativt større i klubber, hvor andelen af rygere er stor blandt børn og unge. Problemet vurderes generelt også relativt større af institutionsledere, der er ikke-rygere end af ledere, som selv ryger.

Figur 4.9 Oplever du, at der er problemer med passiv rygning på din institution? (n=734)

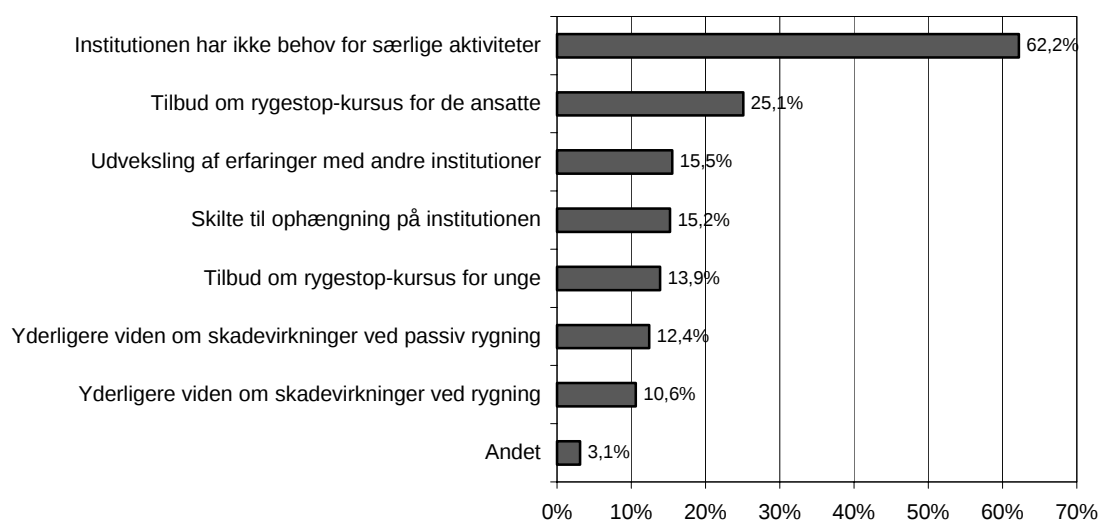
Hvis man ser på, hvad skolerne selv har hævdet kunne bidrage til fortsat overholdelse af reglerne hos de ansatte, melder ca. 62% af skolerne, at de ikke finder, at der er behov for særlige/yderligere aktiviteter. Dette indikerer, at de ikke finder, at der er problemer med at overholde reglerne, som de pt. er, hvilket også underbygges andre steder i klubbernes besvarelse. Den hyppigst nævnte hjælp til de ansatte er muligheden for tilbud om rygestop-kursus. Dette nævnes af 25% af klubberne, mens 14% angiver muligheden for tilbud om rygestop-kurser for de unge som en hjælp til fastholdelse af de nuværende regler i klubben.

Henholdsvis 12% og 11% af skolerne angiver yderligere viden om henholdsvis skadevirkninger ved rygning og passiv rygning, som nyttig hjælp i forhold til at fastholde opbakningen til de eksisterende regler omkring rygning.

Dertil nævnes plakater til kommunikation af budskaber til de unge i klubben som et positivt bidrag fra godt 15% af institutionerne. Et hjælpemiddel, der kan tilbydes klubberne for et relativt beskedent beløb.

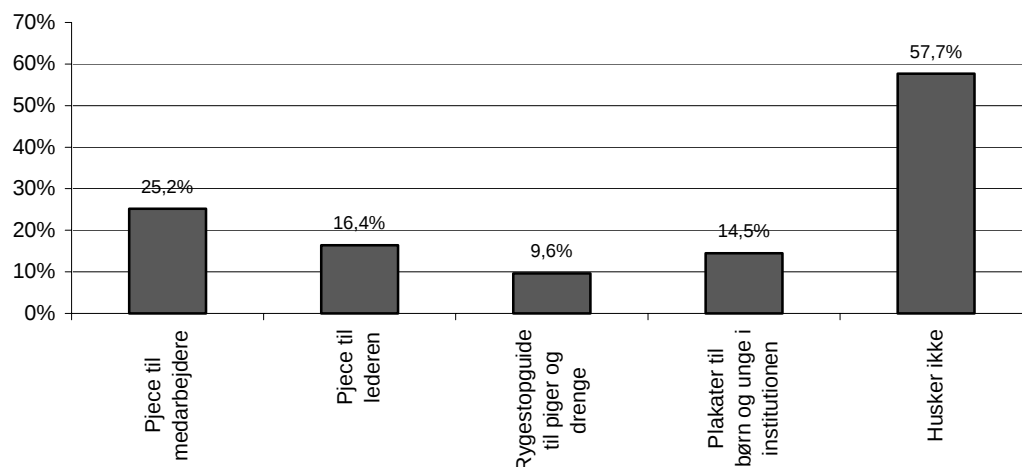
Hjælpemidler af alle former efterspørges særligt af ungdomsklubberne. Af andre hjælpemidler efterspørges økonomiske midler, hvilket jo for størstedelens vedkommende skal stilles til rådighed af den enkelte kommune. Midlerne skal bruges til at tilpasse de fysiske rammer, så der kan etableres bedre faciliteter til rygning.

Figur 4.10 *Hvilken hjælp kunne efter din mening være nyttig for institutionen for at overholde de nuværende regler? (n=678)*

I forbindelse med lovens indførelse har Sundhedsstyrelsen udsendt forskellig kampagnemateriale til klubberne. I denne undersøgelse har vi undersøgt brugen af disse materialer, som blev udsendt i sommeren 2001. Næsten 60% af klubberne husker ikke, om de har anvendt nogle af materialerne fra Sundhedsstyrelsen.

Figur 4.11 Har institutionen brugt følgende materialer fra Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse til at tydeliggøre rygereglerne? (n=532)

Ca. en fjerdedel af klubberne har anvendt pjecer til medarbejderne, og næsten 15% har anvendt plakater henvendt til de unge i klubben. Endelig har 10% anvendt Sundhedsstyrelsens rygestop-guide til drenge og piger. Opdelt på institutionstype viser det sig, at fritids- og ungdomsklubberne, der jo hovedsageligt har de større børn som gæster, i markant højere grad har anvendt plakater rettet mod børn/unge og rygestop-guiderne.

4.4. Tilladelse til afvigelse fra reglerne i den ny rygelov

Kun 46 af de godt 700 klubber i undersøgelsen har søgt og opnået tilladelse, så rygning nu er tilladt for børn og unge. Det relativt lave tal skyldes, at 70% af de adspurgte institutioner har flest børn under 15 år, hvorfor ansøgning slet ikke er mulig eller relevant. Ud af de 218 klubber, som reelt har kunnet søge om tilladelse til etablering af rygerum, har kun 21% valgt at gøre dette. 73% har fravalgt muligheden, mens de resterende 6% har søgt og fået afslag eller pt. er i gang med at søge om en sådan tilladelse.

For de aktuelle 46 institutioner viser undersøgelsens resultater, at det for godt halvdelen af dem - nemlig 56% - gælder, at etablering af rygerum ikke har medført ændringer i rygevanerne blandt de unge i klubben. Tre interviewede klubber angiver, at flere børn og unge nu ryger, mens andre seks klubber angiver, at etablering af rygerummet har betydet, at færre børn og unge nu ryger.

5. Udviklingen fra før lovens ikrafttræden til i dag

I dette kapitel sammenlignes undersøgelsesresultater med tidligere gennemførte undersøgelser i det omfang, det er muligt. På daginstitutionsområdet er der gennemført en undersøgelse i vinteren 200-2001, mens der for skoleområdet er gennemført en undersøgelse blandt henholdsvis grundskoler og efterskoler i efteråret 2000. På klubområdet er der i sensommeren 2001 gennemført en kvalitativ undersøgelse. Resultaterne fra denne undersøgelse er meget overordnede og er derfor ikke inddraget her. Undersøgelserne på daginstitutionsområdet og skoleområdet inddrages i det følgende på de overordnede områder, hvor det findes relevant og umiddelbart muligt.

5.1. Daginstitutionsområdet

På daginstitutionsområdet har en større andel af institutionerne nu, end tidligere, valgt at være fuldstændig røgfrie – både ude og inde. Hvor kun 7% af institutionerne for to år siden var røgfri, er det nu hele 22% af institutionerne, der har valgt at indføre regler om noget sådant. Samtidig er en større andel af de resterende institutioner nu røgfrie inden døre, end det var tilfældet, før loven blev indført.

Figur 5.1 *Hvilke regler gælder for rygning i institutionen?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	1. Hvilke regler gælder for rygning i institutionen?		1. Hvilke regler gælder for rygning i institutionen?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Institutionen er totalt røgfri både indendørs og udendørs	219	7,3%	250	21,6%
I institutionen er der ingen rygning inden døre	428	14,3%	243	21,0%
I institutionen er der ingen rygning indendørs, hvor børn er			472	40,8%
Særligt rygerum i institutionen, forbudt at ryge udendørs	1530	51,3%		
Særligt rygerum i institutionen, tilladt at ryge udendørs	403	13,5%		
Ingen begrænsninger for rygning	5	,2%		
Andre rygeregler	398	13,3%	192	16,6%
Total	2983	100,0%	1157	100,0%

Hvis man ser på ledernes holdning til lovens indhold, er markant flere institutionsledere nu grundlæggende for lovens indhold, end det var tilfældet for to år siden. Noget kunne således tyde på, at man på institutionerne nu har vænnet sig til lovens indhold og de ændrede regler for rygning, som den har medført i deres institution.

Figur 5.2 *Hvad er din holdning til, at rygning er begrænset som fastsat i loven?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	Hvad er din holdning til at rygning begrænses som fastsat i loven?		Hvad er din holdning til at rygning er begrænset som fastsat i loven om røgfri miljøer?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Grundlæggende for	1945	59,7%	709	93,2%
Hverken for eller imod	118	3,6%	30	3,9%
Grundlæggende imod	99	3,0%	15	2,0%
Ved ikke	50	1,5%	7	,9%
De nye regler medfører ingen ændringer	1046	32,1%		
Total	3258	100,0%	761	100,0%

Sammenlignet med undersøgelsen fra før lovens indførelse, viser undersøgelsens resultater, at opbakningen blandt institutionens øvrige personale er blevet en smule større, så nu stort set alle medarbejdere på institutionerne grundlæggende støtter lovændringen og de ændringer i rygereglene, dette medfører.

Figur 5.3 *Vil/har personalet efter din vurdering grundlæggende støtte/støttet lovændringen?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	Vil personalet efter din vurdering grundlæggende støtte lovændringen?		Har personalet efter din vurdering grundlæggende støttet lovændringen?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja	3041	94,1%	1129	96,0%
Nej	189	5,9%	47	4,0%
Total	3230	100,0%	1176	100,0%

På spørgsmålet om, hvorvidt de udstukne regler vedrørende rygning overholdes af de ansatte, svarer godt 95% da også, at der i høj grad er disciplin i forhold til at overholde dem. Før lovens gennemførelsen af lovændringen mente 92%, at de daværende regler i høj grad blev overholdt.

Figur 5.4 *I hvor høj grad mener du, at de rygere reglerne overholdes af de ansatte?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af de ansatte?		I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af de ansatte?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	3042	92,2%	971	95,1%
I nogen grad	221	6,7%	34	3,3%
I mindre grad	11	0,3%	6	,6%
Slet ikke	9	0,3%	3	,3%
Ved ikke	6	0,2%	7	,7%
Spørgsmålet er ikke relevant, vi har ikke rygebegrænsninger	9	,3%		
Total	3298	100,0%	1021	100,0%

Der er jvf. resultaterne ikke væsentlige problemer i forhold til overholdelse af gældende rygere regler blandt forældregruppen i forbindelse med afhentninger, specialarrangementer mv. i institutionerne. Således svarer 90% af institutioner, at rygere reglerne i høj grad eller i nogen grad overholdes af forældregruppen. For to år siden var denne andel dog lidt højere, nemlig 94%.

Figur 5.5 *I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af forældrene, når de er sammen med børnene (i institutionen)?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af forældrene, når de er sammen med børnene (i institutionen)?		I hvor høj grad mener du, at rygere reglerne overholdes af forældrene, når de er sammen med børnene (i institutionen)?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	2620	79,4%	581	72,5%
I nogen grad	486	14,7%	142	17,7%
I mindre grad	132	4,0%	51	6,4%
Slet ikke	19	0,6%	14	1,7%
Ved ikke	36	1,1%	13	1,6%
Spørgsmålet er ikke relevant, vi har ikke rygebegrænsninger	7	,2%		
Total	3300	100,0%	801	100,0%

Ved den nuværende lovgivning er det ikke tilladt at ryge indendørs i institutionen, hvor børnene opholder sig. Alligevel svarer godt 7% af institutionerne, at dette sker af og til eller dagligt, tallet var dog højere før lovens ikrafttræden – nemlig lige under 11% af institutionerne.

Figur 5.6 *Hvor ofte sker det, at børnene opholder sig på indendørsområder, hvor det er tilladt at ryge?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	Hvor ofte sker det, at børnene opholder sig på indendørs områder, hvor det er tilladt at ryge, når børnene er til stede?		Hvor ofte sker det, at børnene opholder sig på indendørs områder, hvor det er tilladt at ryge?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Aldrig	2861	88,5%	1144	91,9%
Af og til	320	9,9%	86	6,9%
Dagligt	24	0,7%	6	,5%
Ved ikke	26	0,8%	9	,7%
Total	3231	100,0%	1245	100,0%

Ligeledes er andelen af institutioner, hvor børnene aldrig ser de ansatte ryge i institutionen blevet større. I vinteren 2000/2001 var andelen knap 53%, mens den nu er 68% af institutionerne, hvilket naturligvis er en meget positiv udvikling.

Figur 5.7 *Hvor ofte ser børnene de ansatte ryge i det daglige arbejde?*

	Undersøgelse			
	2001 - Før rygelovens ikrafttræden		2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	
	Hvor ofte ser børnene de ansatte ryge i det daglige arbejde?		Hvor ofte ser børnene de ansatte ryge i det daglige arbejde?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Aldrig	1731	52,8%	848	67,9%
Af og til	1205	36,7%	325	26,0%
Dagligt	251	7,7%	56	4,5%
Ved ikke	93	2,8%	19	1,5%
Total	3280	100,0%	1248	100,0%

5.2. Skoleområdet

På skoleområdet er der som nævnt gennemført en undersøgelse blandt henholdsvis grundskoleledere og efterskoleledere i år 2000, hvor det er umiddelbart muligt at sammenligne resultaterne herunder.

Med hensyn til skolelederens holdning til, at rygning er fastsat i loven – altså at der rygeforbud for eleverne i skolen, er 87% grundlæggende for. Adspurgte i efteråret 2000 var kun 75% af lederne grundlæggende for et sådant regelsæt.

Som det fremgår af tabel 5.8 herunder, mener en mindre andel af skolelederne nu, at rygereglene overholdes blandt eleverne. Resultaterne skal dog tages med forbehold, idet spørgsmålet i 2000 kun blev stillet til den lille andel af skolerne, der pt. havde valgt at være totalt røgfri, mens det i 2002 er stillet til alle skoler i undersøgelsen. På grundskoleniveau svarer 71% af skolerne i undersøgelsen, at rygereglene i høj grad overholdes af eleverne, i den tidligere undersøgelse fra 2000 var dette tal 89%. Det skal dog bemærkes, at en meget stor andel af grundskolernes siden lovens indførelse har fået strammerne regler på området.

Figur 5.8 *I hvor høj grad mener du, at rygereglene overholdes af eleverne krydset med overordnet institutionstype?*

				18. I hvor høj grad mener du, at rygereglerne overholdes af eleverne?										Total
				I høj grad		I nogen grad		I mindre grad		Slet ikke		Ved ikke		
				Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
Undersøgelse	2000 - Før rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	800	89%	84	9,0%	11	1%	3		2		900
			Efterskoler	14	100%									14
	2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	664	71,6%	221	23,8%	29	3,1%	6	,6%	7	,8%	927
			Efterskoler	60	73,2%	19	23,2%	2	2,4%			1	1,2%	82

For de skoler, hvor elev-rygning stadig er muligt at tillade (efterskoler og privatskoler), ses det, at 27% af de private grundskoler har vedtaget en målsætning om at blive røgfri for elever, i undersøgelsen fra år 2000 var tallet 11%. Bemærk dog, at andelen på 11% var af samtlige adspurgte grundskoler.

Figur 5.9 *Har skolen vedtaget en målsætning om at blive røgfri for elever krydset med overordnet skoletype?*

				35. Har skolen vedtaget en målsætning om at blive røgfri for elever?										Total	
				Ja		Nej		Skolen arbejder på at indføre en sådan målsætning		Skolen er røgfri allerede		Ved ikke			
				Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Undersøgelse	2000 - Før rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	188	11%	802	45,0%	144	8%	625	35%	20	1%	1779	
			Efterskoler	7	4,0%	133	72%	24	13%	15	8%	6	3%	185	
	2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	11	26,8%	25	61,0%	3	7,3%			2	4,9%	41	
			Efterskoler	1	1,4%	55	77,5%	13	18,3%	2	2,8%			71	

*Bemærk, at spørgsmålet i 2002 kun blev stillet til efterskoler og privatskoler, mens det i 2000 blev stillet til alle grundskoler og efterskoler.

Figur 5.10 Hvilke regler gælder for rygning blandt de ansatte på skolen?

				11. Hvilke regler gælder for rygning blandt de ansatte på skolen?														Total
				Der er totalt rygeforbud for de ansatte på skolen		Rygning må finde sted på lærerværelset		Rygning må finde sted i et afgrænset lokale (rygerum)		Der er ingen begrænsninger af rygning, bortset fra i undervisningslokalerne		Rygning må finde sted på udendørsarealer		Der er ingen begrænsning for lærernes rygning		Andre rygeregler		
				Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Undersøgelse	2000 - Før rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	44	2,0%	727	40,0%	913	50,0%	28	2,0%	442	24,0%	0	,0%	120	7,0%	1835
			Efterskoler	10	5,0%	54	27,0%	59	30,0%	5	3,0%	96	49,0%	4	2,0%	5	3,0%	197
	2002 - Efter rygelovens ikrafttræden	Overordnet skoletype	Grundskoler	41	4,3%	148	15,7%	699	74,0%	0	,0%	171	18,1%	0	,0%	84	8,9%	944
			Efterskoler	6	7,2%	16	19,3%	27	32,5%	0	,0%	48	57,8%	0	,0%	11	13,3%	83

Det gælder både nu og for to år siden, at kun en meget lille andel af skolerne har totalt rygeforbud blandt underviserne på skolen. En lidt større andel af efterskolerne end grundskolerne har totalt rygeforbud blandt de ansatte. Der har siden undersøgelsen i 2000 været en markant nedgang i andelen af grundskoler, hvor rygning må finde sted på lærerværelset. I stedet må der nu i et større antal skoler ryges i separat rygerum.

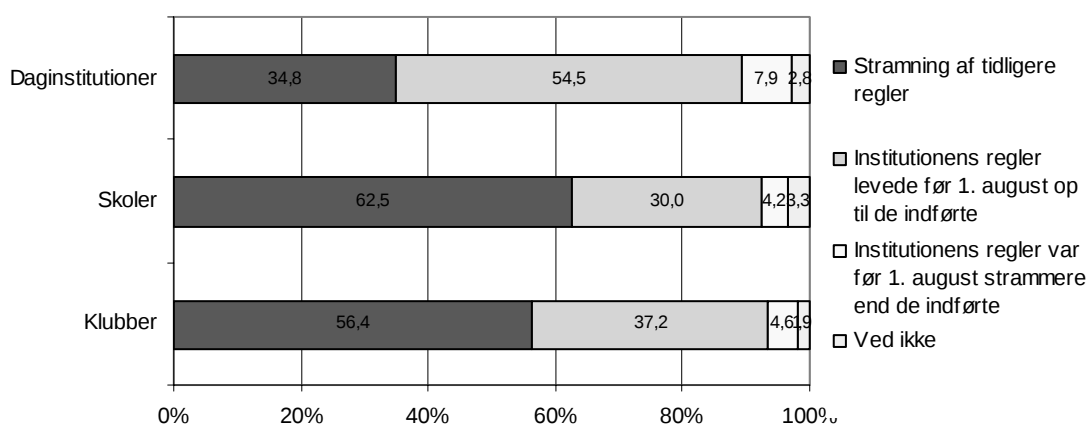
6. Resultater på tværs af de omfattede områder

I kapitel 2, 3 og 4 blev resultaterne på daginstitutions-, skole- og klubområdet gennemgået enkeltvis. I det følgende ses der overordnet på de centrale spørgsmål, der går igen på tværs af de tre områder, som også er de centrale spørgsmål i forhold til evalueringen af lovens virkning.

6.1. Lovens virkning set på tværs af institutionsområder

Indledningsvist fremgår det af undersøgelsesresultaterne, at indførelsen af den nye rygelov har betydet stramninger af reglerne for en stor del af institutionerne indenfor alle de tre berørte institutionsområder. Særligt på skoleområdet har loven betydet, at man har måttet stramme op på de regler, som man har haft omkring rygning på institutionerne. Altså har indførelsen af loven generelt betydet, at man på institutionerne for en stor dels vedkommende har fået strammere regler omkring rygning med de positive effekter, dette har.

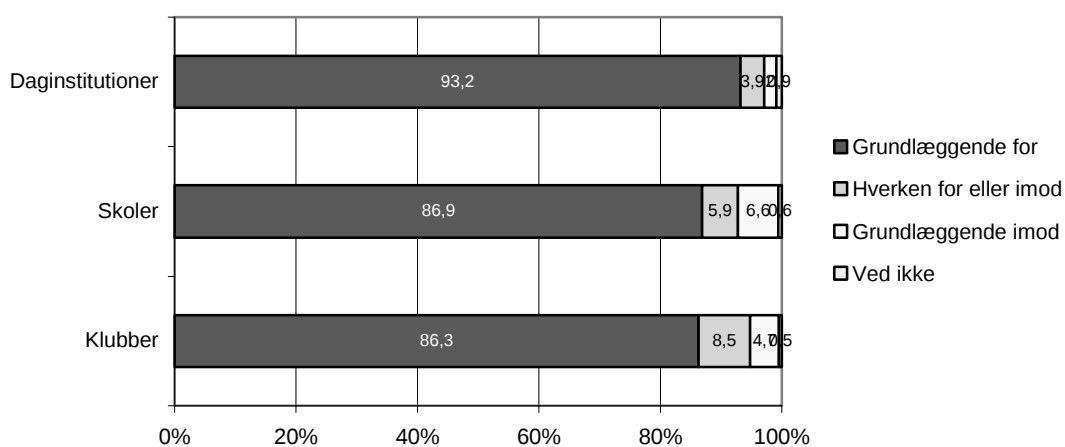
Figur 6.1 Har indførelsen af den nye rygelov pr. 1. august 2001 betydet ændringer af rygereglerne på institutionen?

Institutionslederne synes i høj grad at støtte op om loven, idet en meget stor andel af lederne grundlæggende er for begrænsning af rygning, som den er fastsat i den gældende lov. Særligt ledere af daginstitutionerne bakker om den lovbestemte rygebegrænsning.

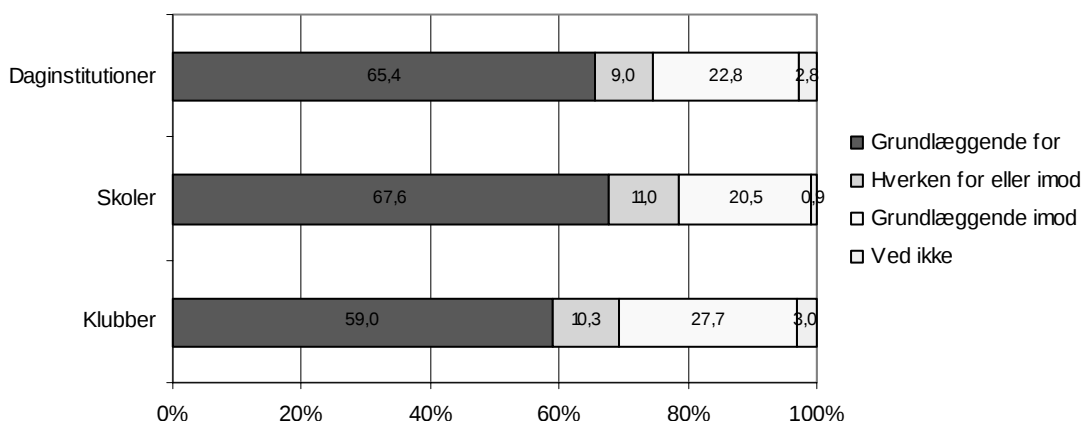
Modstanden mod lovgivningen er således meget begrænset – kun 6% af skolelederne og 4% af klublederne er grundlæggende imod de begrænsninger, der er fastsat i loven.

Figur 6.2 *Hvad er din holdning til, at rygning er begrænset som fastsat i loven om røgfri miljøer?*

Hvis man går et skridt videre og spørger ind til holdningen til et evt. total forbud mod at ryge på institutionens område, når børnene er til stede, er modstanden større. Ca. en fjerdedel af lederne på institutionerne er grundlæggende imod en lov, der fuldstændigt udelukker rygning på institutionerne. Omvendt støtter over halvdelen af lederne umiddelbart en sådan skærpende af rygereglerne, og yderligere ca. 10% er ikke decideret afvisende overfor sådanne regler.

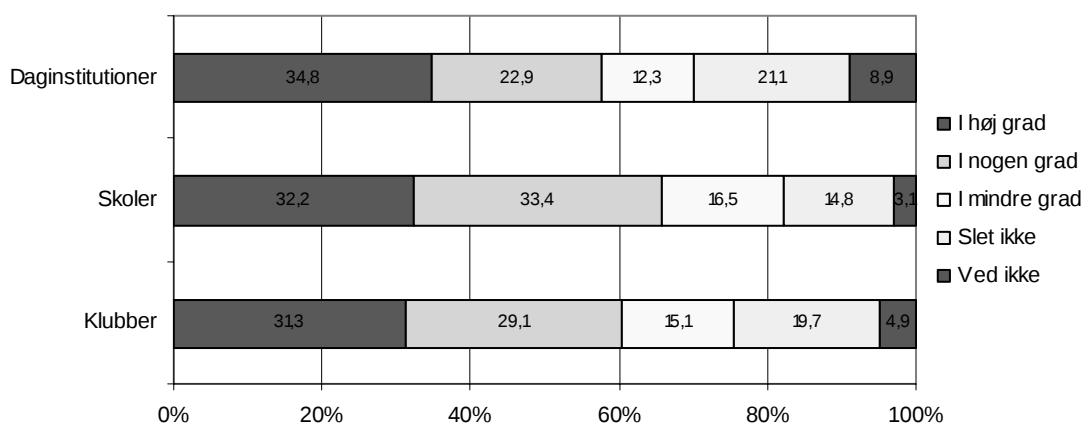
Figur 6.3 *Hvad er din holdning til et evt. totalforbud mod, at voksne (personale, forældre og andre) ryger på institutionens område – både inde og ude – når børnene er til stede?*

En stor del af institutionerne indenfor alle tre institutionsområder har kunnet bruge den ny rygelov som støtte i forbindelse med håndhævelsen af institutionens rygeregler. Skolerne synes i lidt højere grad at have haft glæde af loven til dette formål. Samtidig

skal det bemærkes, at det også er skoleområdet, der har haft flest stramninger som følge af lovens indførelse.

Figur 6.4 *I hvor høj grad har den ny rygelov støttet håndhævelsen af institutionens ryge-regler?*

6.2. Lovens positive og negative konsekvenser

Indenfor samtlige institutionsområder er det gennemgående, at loven primært har haft den konsekvens, at den passive rygning er blevet begrænset. Dette fremhæver 37% af daginstitutionerne, 57% af skolerne og endelig 50% af klubberne. Som en anden hyppig nævnt positiv konsekvens angives, at man finder, at loven har bidraget til, at håndhævelsen af reglerne på området er blevet lettere. Endelig hævder en stor andel af alle institutionerne på de tre områder, at indeklimaet er blevet forbedret.

På den negative side fremhæves de følgende tre faktorer hyppigst af institutionerne:

- At kommunikationen mellem rygere og ikke-rygere er blevet dårligere
- At trafikken ud og ind af institutionen er blevet øget, fordi rygning foregår uden døre eller helt uden for institutionens område
- At rygerne er blevet mere synlige på institutionen

6.3. Fremtidige tiltag til sikring af lovens fortsatte virkning

Det er Sundhedsstyrelsens opgave at sikre, at loven til stadighed sikrer røgfri miljøer på de omfattede institutioner, og at den fortsat understøtter, at børn ikke begynder at ryge.

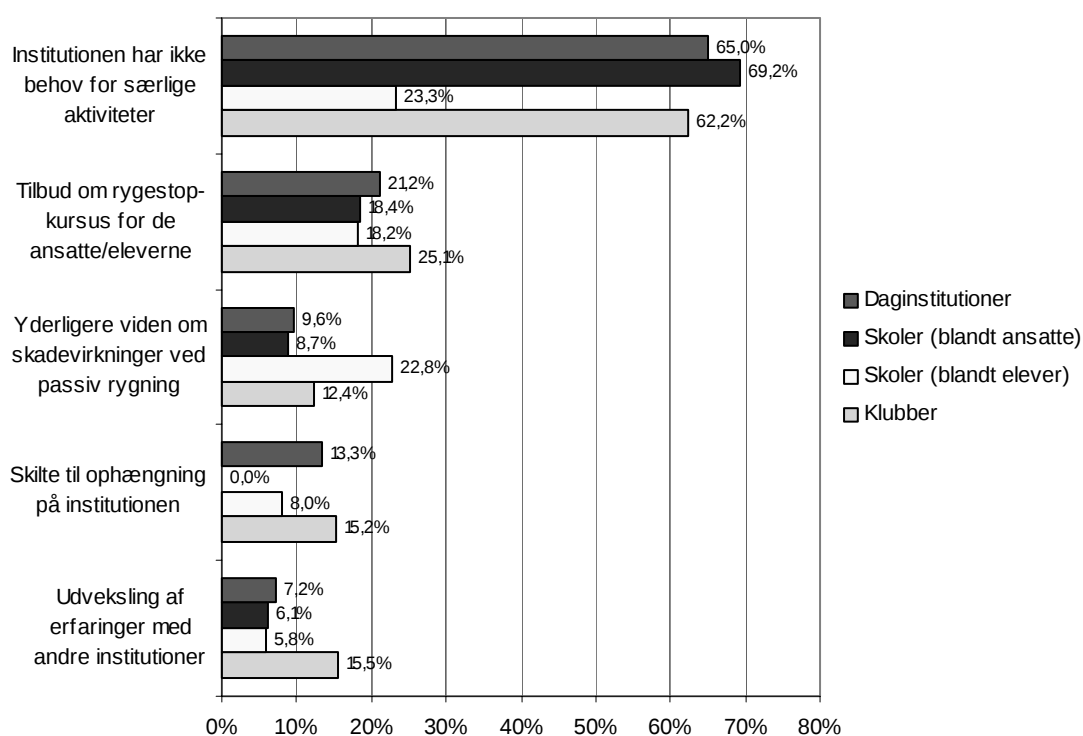
Resultaterne i denne undersøgelse indikerer, at mange af institutioner finder, at de har godt styr på rygere reglerne og overholdelsen af dem. I alt fald angiver ca. to tredje-

dele af institutionerne i målgruppen, at der ikke er behov for yderligere hjælp til at sikre overholdelsen af de regler, som institutionen pt. har vedrørende rygning.

Blandt de, der er interesseret i yderligere hjælp, finder en stor andel, at rygestopkurser til såvel ansatte som elever/unge, vil være en nyttig hjælp. Denne løsning vurderes relativ omkostningstung, hvorfor man nærmere bør overveje, hvilke af grupperne man bør koncentrere indsatsen omkring og hvorvidt tilbuddet skulle være på institutionsniveau, bredt i kommunalt regi eller andet.

Andre nyttige hjælpemidler vurderes, fra institutionsledernes side, at være information om skadevirkningerne af rygning og passiv rygning samt plakater til ophængning i institutionerne. Disse to kan givet kombineres ved at udarbejde plakat-materiale, som har et klart budskab, men som også er informativt og minder om de farer, man udsætter sig selv og andre for, når man vælger at blive/være ryger.

Figur 6.5 *Hvilken hjælp kunne efter din mening være nyttig for institutionen, for at overholde de nuværende rygeregler?*

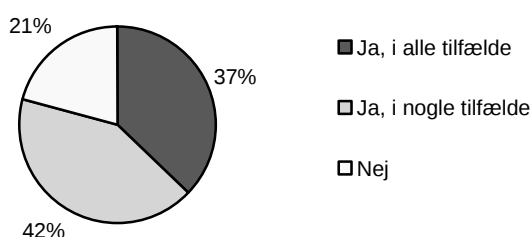
7. Undersøgelse blandt kommuner - Tilladelse til afvigelse fra reglerne i den ny rygelov

Som supplement til undersøgelserne på skole- og klubområdet er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige kommuner i Danmark. Undersøgelsen har til formål at kortlægge, i hvor stort et omfang der gøres brug af muligheden for at søge om dispensation fra reglen om røgfri miljøer og etablere rygerum i institutioner med flest børn og unge over 15 år, samt hvorvidt ansøgningerne munder ud i tilladelser.

Undersøgelsens resultater viser, at ca. en tredjedel – nemlig 31% - af de deltagende kommuner har modtaget ansøgninger vedrørende tilladelse til rygning efter §2b i loven om røgfri miljøer. Opdelt på amt viser undersøgelsen, at kommuner i Østsjælland i højere grad end kommuner i de øvrige amter har modtaget ansøgning om tilladelse. Også i Vejle amt synes en større andel af kommunerne at have modtaget ansøgninger fra institutioner.

Blandt de 46 kommuner, som har modtaget ansøgninger vedrørende emnet, har man i 79% af tilfældene valgt at give tilladelse til rygning i henhold til lovens bestemmelser til samtlige eller nogle af de institutioner, hvorfra der er kommet ansøgninger.

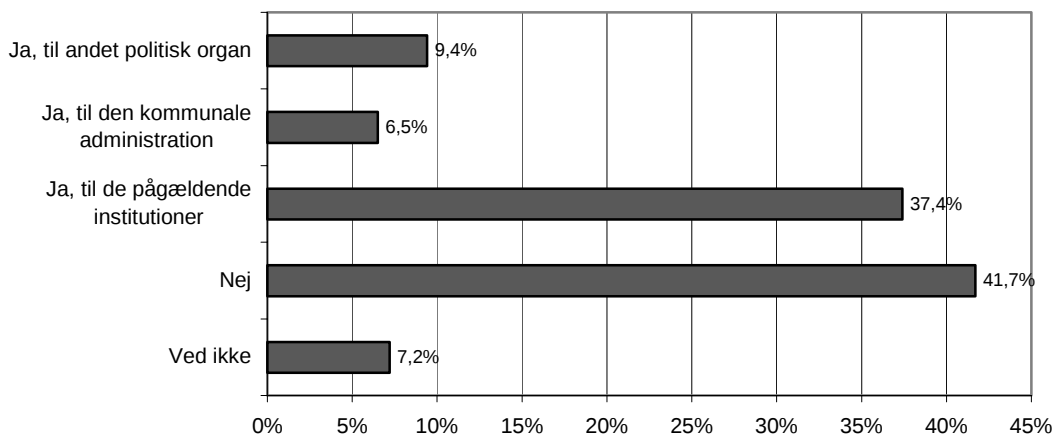
Figur 7.1 Har kommunalbestyrelsen givet sin tilladelse til, at der må ryges i overensstemmelse med lovens § 2b? (n=43)

På spørgsmålet om, hvem der i kommunen rent faktisk tager beslutningen om, hvorvidt en institution skal have tilladelse til rygning eller ej, angiver næsten 60% af kommunerne, at denne kompetence er delegeret til et andet niveau. Undersøgelsens resultater vises således, at godt 9% af kommunalbestyrelserne har delegeret til andet politisk organ, godt 6% til den kommunale administration, mens hele 37% af de ad-

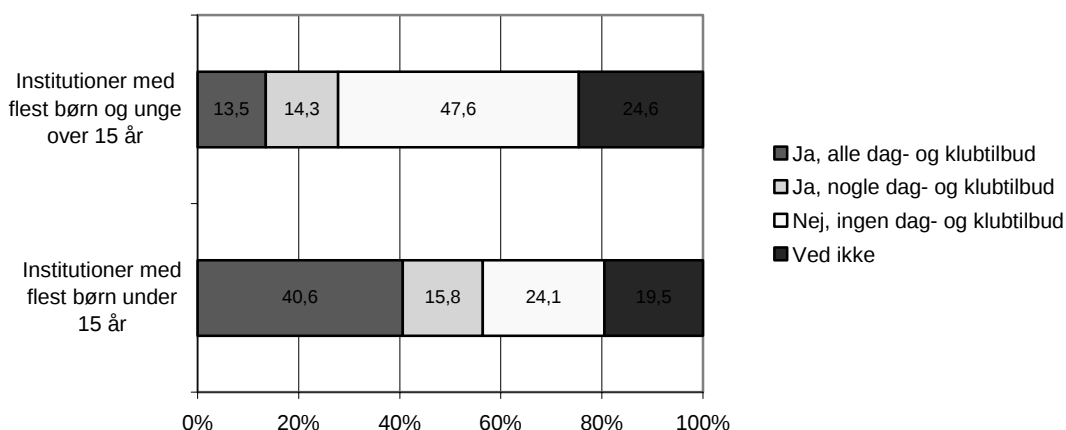
spurgte kommuner har valgt at delegere beslutningskompetencen til institutionerne selv. Fordelingen fremgår også af figuren herunder.

Figur 7.2 *Har kommunalbestyrelsen delegeret kompetencen til at træffe beslutning om tilladelse til rygning i institutioner jvf. § 2b? (n=139)*

På institutioner med flest børn under 15 år, er der i godt 56% af kommunerne givet tilladelse til enten alle eller nogle institutioner, så voksne må ryge i et separat rum, hvor ingen børn opholder sig. På institutioner med flest børn og unge over 15 år, er der kun i lidt under 28% af kommunerne givet tilladelse til samtlige eller nogle af institutionerne, at børn og voksne må ryge i et separat rum i institutionen.

Figur 7.3 *Har nogle af institutionerne fået tilladelse til, at der må ryges i et separat rum? (n=126 og n=133)*

Hvis man ser på resultaterne opdelt på amt, er der en tendens til, at kommuner på Sjælland i højere grad end i de øvrige landsdele har meldt positivt tilbage på samtlige ansøgninger.

Resultaterne af undersøgelsen viser, at det er meget forskelligt, hvor mange tilladelser der er givet til at afvige fra reglerne. Med hensyn til antallet af udarbejdede tilladelser blandt de kommuner, der har deltaget i undersøgelsen, fremgår det samlede antal i tabellen herunder. Antallet af tilladelser pr. kommune fremgår af bilagsmaterialet.

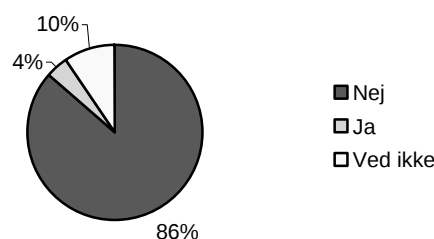
Tabel 7.1 Samlede antal tilladelser givet i de deltagende kommuner

	Flest børn under 15 år	Flest børn og unge over 15 år
Antal tilladelser, tilladelse til alle	762	90
Antal tilladelser, tilladelse kun til nogle	85	27

Samtlige kommuner svarer positivt på spørgsmålet om, hvorvidt reglerne om rygning i et separat rum efter deres vidende bliver overholdt - ingen af de adspurgte kommuner har altså kendskab til, at de fastsatte regler overtrædes.

Som det fremgår af figur 7.4 herunder, har kun et fåtal af kommunerne oplevet praktiske problemer i forbindelse med tolkning af reglerne i den ny lovgivning på området. Kommunerne, som har oplevet praktiske problemer, angiver, at problemerne hovedsageligt består i sontringen mellem regler for børn og unge under/over 15 år.

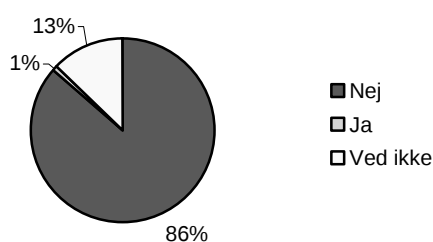
Figur 7.4 Har kommunen oplevet praktiske problemer med at tolke bestemmelserne i den nye rygelov omkring rygning i dag- og klubtilbud? (n=126)

I forhold til beslutningen om at give tilladelse til den enkelte institution eller ej, finder langt størstedelen (86%), at dette ikke er et problem at sondre mellem flest børn under/over 15 år. Kun en enkelt af de interviewede kommuner finder, at dette har givet problemer. Kommunen angiver følgende: "Da de fleste ungdomsklubtilbud er for 13-

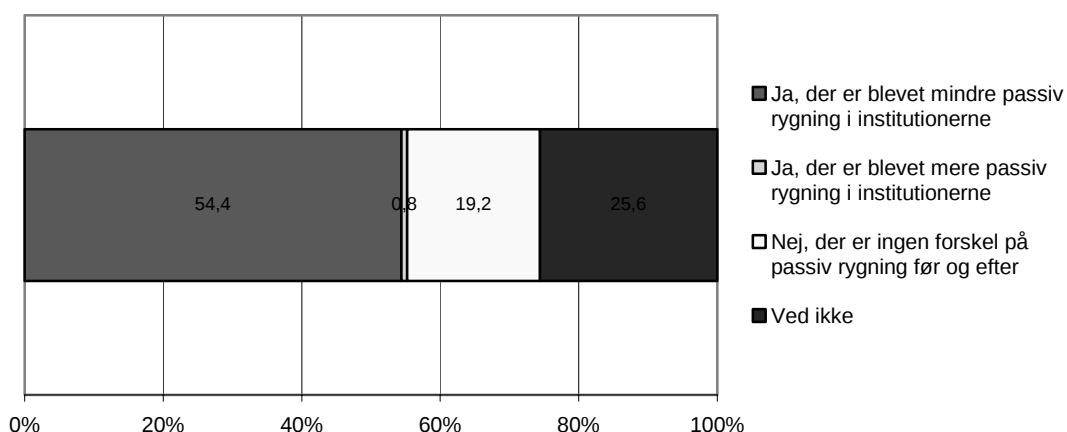
årige og opefter, har det været svært at vælge mellem forbuddet for den yngre gruppe og hensynet til den store gruppe, som gerne vil have lov til at træffe sine egne valg.”

Figur 7.5 *Har kommunen oplevet praktiske problemer med at give tilladelser til dag og klubtilbud ud fra sondringen mellem flest børn under/over 15 år?*

Godt halvdelen af kommunerne finder, at den ny rygelov har haft positiv indflydelse på omfanget af passiv rygning i institutionerne, mens ca. 20% ikke finder, at loven har betydet forskel i forhold til passiv rygning i de omfattede institutioner.

Figur 7.6 *Har den nye rygelov efter din mening haft en indflydelse på omfanget af den passive røg i institutionerne?*

Langt de fleste kommuner finder sig tilstrækkeligt orienteret i forhold til den ny rygelov – hele 86% – mens de resterende 13% ikke kan tage stilling til spørgsmålet. Kun en enkelt kommune finder, at orienteringen har været utilstrækkelig. Denne kommune bemærker, at information om lovgivningen bør gives til den enkelte institution, da arbejdet i kommunen er decentraliseret, hvorfor det kan være vanskeligt at få informationen formidlet herfra.